

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

Postavení starosty v místní samosprávě (komparativní studie vybraných městských částí na území hlavního města Prahy)

Marianna Vlasáková

© 2020 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Marianna Vlasáková

Hospodářská politika a správa
Hospodářská a kulturní studia

Název práce

Postavení starosty v místní samosprávě (komparativní studie vybraných městských částí na území hlavního města Prahy)

Název anglicky

The mayor's role in the local government (comparative study of selected city districts in Prague)

Cíle práce

Tématem práce je místní samospráva a rozvoj obcí. Konkrétně pak role starosty ve vybraných městských částech hl. města Prahy.

Cílem práce bude v rámci zvoleného tématu:

- 1) Charakterizovat funkci a postavení starosty v obcích ČR, obvodech a městských částech územně členěných statutárních měst.
- 2) Analyzovat role, činnosti a náplň práce starostů vybraných městských částí.
- 3) Vytvořit typologii starostů z pohledu lokálního leadershipu.

Metodika

Při vypracování práce bude využit výzkumný přístup, jenž se snaží zohledňovat odlišnosti v obsahu a způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy v obcích různých velikostí. Práce proto bude komparativní studií několika případů. Ke sběru dat budou využity zejména dvě základní techniky – studium dokumentů a dotazování.

Doporučený rozsah práce

60-70 stran

Klíčová slova

Praha, obec, městská část, místní samospráva, zastupitelstvo, starosta, volby, rozvoj obce

Doporučené zdroje informací

- BALÍK, S. Komunální politika : obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2908-4.
- BERNARD, J. Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2011. ISBN 978-80-7419-069-8.
- BUBENÍČEK, V. – ČMEJREK, J. – ČOPÍK, J. Demokracie v lokálním politickém prostoru : specifika politického života v obcích ČR. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3061-5.
- CABADA, L. Koalice a koaliční vztahy České republiky v evropském kontextu. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006. ISBN 80-7380-004-7.
- ČERMÁK, D. – MIKEŠOVÁ, R. Starostové, starostky a jejich priority. Sociologický časopis. 2018, Vol.: 54, Issue: 4, Pages: 561-591. DOI: 10.13060/00380288.2018.54.4.414.
- HEINELT, H. – MAGNIER, A. – CABRIA, M. – REYNAERT, H. (eds.). Political Leaders and Changing Local Democracy. The European Mayor. Cham: Palgrave Macmillan, 2018.
- JÜPTNER, P. Komunální koalice a politické modely. Politologická revue, č.2, 2004.
- MOURITZEN, P. E.; SVARA, J. H. Leadership at the Apex: Politicians and Administrators in Western Local Governments. Pittsburgh: University of Pittsburgh Press, 2002
- RYŠAVÝ, D. – ŠARADÍN, P. Zastupitelé českých měst a obcí v evropské perspektivě. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. ISBN 978-80-7419-042-1.

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Jan Čopík, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 1. 4. 2020

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 1. 4. 2020

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 05. 04. 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Postavení starosty v místní samosprávě (komparativní studie vybraných městských částí na území hlavního města Prahy)" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 6. dubna 2020

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Janu Čopíkovi Ph.D. za odborné rady, cenné vědomosti, metodickou a pedagogickou pomoc při zpracování této diplomové práce. Dále bych chtěla poděkovat všem zúčastněným respondentům za ochotu spolupráce a v neposlední řadě pak své rodině za podporu.

Postavení starosty v místní samosprávě (komparativní studie vybraných městských částí na území hlavního města Prahy)

Abstrakt

Tato diplomová práce má za cíl zhodnotit a komparovat postavení starosty ve vybraných městských částech na území hlavního města Prahy. Konkrétně je výzkum zaměřen na městské části Praha 1, Praha 5, Praha 16, Praha Dolní Chabry, Praha Nebušice a Praha Újezd. Při zpracování komparativní případové studie byl zájem soustředěn na osobu starosty včetně motivace ke kandidatuře, vybrané politické mechanismy, kterými jsou například sestavování kandidátních listin či rozhodovací procesy. Dále otázka rozvoje, zejména tedy kdo je iniciátorem rozvoje a jaké jsou hlavní bariéry rozvoje městské části a v neposlední řadě zdroje finančních prostředků městských částí.

V této problematice se lze setkat s tezí, že územní samosprávné celky velikosti tzv. velkých městských částí (Praha 1, Praha 5, Praha 16), fungují na podobných principech, které lze nalézt i na celostátní úrovni. Podstatným shodným rysem je, že ve vybraných velkých městských částech hraje podstatnou úlohu stranická příslušnost a ze stran kandidátů je zájem o volby vysoký. Oproti tomu v malých městských částech však nepřikládají stranickosti tak výraznou váhu a kandidátů do komunálních bývá voleb nedostatek. V případě malých městských částí by bylo vhodné více motivovat obyvatele k zapojení se do místní politiky a rozšíření kompetencí malých městských částí. U velkých městských částí by bylo věcné se zaměřit na zjednodušení procesů stavebního řízení.

Závěrečná práce byla zpracována pomocí poznatků získaných na základě provedených rozhovorů se starosty vybraných městských částí na území hlavního města Prahy. Tyto informace byly doplněny studiem odborné literatury a interních dokumentů.

Klíčová slova: Praha, obec, městská část, místní samospráva, zastupitelstvo, starosta, volby, rozvoj obce

The mayor's role in the local government (comparative study of selected city districts in Prague)

Abstract

The aim of this diploma thesis is to evaluate and compare the position of the mayor in selected districts in the capital city of Prague. Specifically, the research is focused on Prague 1, Prague 5, Prague 16, Prague Dolní Chabry, Prague Nebušice, Prague Újezd. The comparative case study focused on the mayor's personality, including motivation for candidacy, selected political mechanisms, such as drawing up candidate lists and decision-making processes. Furthermore, the question of development, especially who is the initiator of development and what are the main barriers to the development of the city district and last but not least the sources of financial resources of the city districts.

In this issue, we can encounter the thesis that territorial self-governing units of the size of the so-called large city districts (Prague 1, Prague 5, Prague 16) work on similar principles, which can also be found at national level. An essential commonality is that party affiliation plays a significant role in the selected large neighborhoods and the candidates' interest in the elections is high. On the other hand, in small town districts, the political parties do not attach such significant weight and the election candidates tend to be scarce. In the case of small districts, it would be useful to motivate citizens more to engage in local policy and to expand the competences of small districts. For large city districts, it would be matter-of-fact to focus on simplifying construction management processes.

The final work was elaborated with the help of knowledge gained on the basis of conducted interviews with the mayors of selected city districts in Prague. This information was supplemented by the study of literature and internal documents.

Keywords: Prague, municipality, city district, local government, council, mayor, elections, municipality development

Obsah

1 Úvod.....	9
2 Cíl práce a metodika	10
2.1 Cíl práce	10
2.1.1 Výzkumné otázky	10
2.2 Metodika	11
3 Teoretická východiska	13
3.1 Veřejná správa a samospráva	13
3.2 Obec/městská část v České republice	14
3.2.1 Zastupitelstvo městské části.....	16
3.2.2 Rada městské části.....	18
3.2.3 Starosta městské části	19
3.2.4 Úřad městské části	20
3.3 Komunální politika.....	22
3.4 Typologie komunálního systému	26
3.4.1 Typologie horizontální.....	26
3.4.2 Typologie Polleader	27
3.4.3 Typologie vůdcovských stylů	28
3.5 Volby do zastupitelstev/komunální volební systém v ČR	29
3.6 Rozhodovací proces	30
3.7 Výběr kandidátů a registrace kandidátních listin	31
3.8 Fiskální federalismus	33
3.9 Legislativní vymezení hlavního města Prahy	34
3.10 Magistrát hlavního města Prahy.....	35
4 Vlastní práce	40
4.1 Výběr městských částí a jejich lokalizace.....	40
4.1.1 Charakteristika městské části Praha 1	41
4.1.2 Charakteristika městské části Praha 5.....	43
4.1.3 Charakteristika městské části Praha 16.....	45
4.1.4 Charakteristika městské části Praha Dolní Chabry.....	47
4.1.5 Charakteristika městské části Praha Nebušice	49
4.1.6 Charakteristika městské části Praha Újezd	50
4.2 Zastupitelstva vybraných městských částí	52
4.2.1 Složení zastupitelstev	52
4.2.2 Role zastupitelstev	53
4.3 Rozbor rozhovorů.....	55

4.3.1	Osoba starosty	55
4.3.2	Volby	59
4.3.3	Rozvoj městské části a proces rozhodování	62
4.3.4	Finanční prostředky	63
5	Výsledky	65
5.1	Shrnutí rozboru rozhovorů	65
5.2	Výzkumné otázky.....	66
5.3	Typologie starostů zvolených městských částí	70
6	Závěr.....	71
7	Seznam použitých zdrojů	72
8	Přílohy	77
8.1	Struktura otázek při rozhovorech se starosty městských částí	77
8.2	Tabulky doplňující složení zastupitelstev jednotlivých městských částí	79
8.2.1	Tabulka složení zastupitelstva městské části Praha 1	79
8.2.2	Tabulka složení zastupitelstva městské části Praha 5	80
8.2.3	Tabulka složení zastupitelstva městské části Praha 16	82
8.2.4	Tabulka složení zastupitelstva městské části Praha Dolní Chabry	83
8.2.5	Tabulka složení zastupitelstva městské části Praha Nebušice	83
8.2.6	Tabulka složení zastupitelstva městské části Praha Újezd	84

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Organizační a komunální struktury politického systému na komunální úrovni	24
Obrázek 2 -Typologie vůdcovských stylů starostů.....	28

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Polleader – typologie komunálních systémů.....	27
Tabulka 2 - Finanční vztahy hlavního města Prahy vůči městským částem	38
Tabulka 3 - Poloha obcí, v nichž byly provedeny rozhovory	40
Tabulka 4 - Rozpočet městské části Praha 1 v roce 2019 (v tis. Kč).....	42
Tabulka 5 - Rozpočet městské části Praha 5 v roce 2019 (v tis. Kč).....	44
Tabulka 6 - Rozpočet městské části Praha 16 v roce 2019 (v tis. Kč).....	46
Tabulka 7 - Rozpočet městské části Praha Dolní Chabry v roce 2019 (v tis. Kč).....	48
Tabulka 8 - Rozpočet městské části Praha Nebušice v roce 2019 (v tis. Kč).....	50
Tabulka 9 - Rozpočet městské části Praha Újezd v roce 2019 (v tis. Kč).....	51
Tabulka 10 - Složení zastupitelstva městské části Praha 1 pro volební období 2018-2022	79
Tabulka 11 - Složení zastupitelstva městské části Praha 5 pro volební období 2018-2022	80
Tabulka 12 - Složení zastupitelstva městské části Praha 16 pro volební období 2018-2022	82

Tabulka 13 - Složení zastupitelstva městské části Praha Dolní Chabry pro volební období 2018-2022	83
Tabulka 14 - Složení zastupitelstva městské části Praha Nebušice pro volební období 2018-2022	83
Tabulka 15 - Složení zastupitelstva městské části Praha Újezd pro volební období 2018-2022	84

Seznam grafů

Graf 1 - Finanční vztahy mezi městskými částmi a hlavním městem Prahou	39
Graf 2 - Vývoj počtu obyvatel městské části Praha 1 v letech 2010-2019	41
Graf 3 - Vývoj počtu obyvatel městské části Praha 5 v letech 2010-2019	44
Graf 4 - Vývoj počtu obyvatel městské části Praha 16 v letech 2010-2019	46
Graf 5 - Vývoj počtu obyvatel městské části Praha Dolní Chabry v letech 2010-2019	48
Graf 6 - Vývoj počtu obyvatel městské části Praha Nebušice v letech 2010-2019	49
Graf 7 - Vývoj počtu obyvatel městské části Praha Újezd v letech 2010-2019	51

1 Úvod

Samosprávou se všeobecně rozumí právo organizovat si jisté záležitosti samovolně. V České republice je samospráva členěna na územní a zájmovou. Předmětem této diplomové práce je první zmíněná, tedy územní či také místní. Územní samosprávou se rozumí prostorově ohraničený účelný celek, který má právo samostatně hospodařit a rozhodovat o svých záležitostech. Činnost místní samosprávy má vliv na řízení samotných městských částí, na jejich rozvoj, a také na jednotlivé obyvatele městských částí, kteří se mohou ve vlastním zájmu spolupodílet na komunální politice, ať už svou účastí ve volbách nebo projevem další iniciativy, například působením v zastupitelstvu, radě, výborech či komisích.

Volby na komunální úrovni jsou obecně dány více charaktery, znalostmi a důvěrou občanů vkládanou do jednotlivých kandidátů než otázkou politické příslušnosti. Toto platí v případě malých obcí a městských částí, kde je v posledních letech zároveň diskutován klesající zájem o komunální volby ze stran kandidátů. Důvodem jsou nejspíše stále se zvyšující nároky na znalosti a míru zodpovědnosti jednotlivých kandidátů.

Naopak v případě velkých městských částí představuje politická příslušnost významnou roli, stejně tak zájem o komunální volby ze stran kandidátů je v rámci velkých městských částí vysoký. Zde lze tedy shledávat významný rozdíl ovlivňující následné volební výsledky a chod městských částí.

Městské části hlavního města Prahy jsou vybrány pro své specifikum, odlišující je od běžných obcí. Tedy jsou obdobou obcí, jejich správní orgány lze přirovnat k orgánům obcí, jako je úřad, zastupitelstvo, rada a starosta, nejsou však definovány zákonem o obcích a mají menší kompetence a rozsah samosprávy, které určuje městská vyhláška Statut města.

Starosta dává tvář a směr své městské části, pomáhá ji rozvíjet a udržovat řád. Postavení či role starosty, případně člena zastupitelstva městské části a jeho fungování je ovlivňováno mnohými kritérii. Některá lze změnit, některá však nikoli. Možnosti výkonu funkce starosty se liší v rámci velikosti městské části. A na toto téma je práce zaměřena.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Předmětem diplomové práce je problematika místní samosprávy a rozvoje obcí. Konkrétně pak funkce starosty ve vybraných městských částech na území hlavního města Prahy a následný vliv na fungování místní samosprávy.

Hlavním cílem je vymezit roli starosty městské části a jeho postavení, včetně náplně práce v rámci této funkce, dále časovou náročnost, úroveň požadovaných odborných znalostí a dalších nároků nezbytných pro úspěšný rozvoj městské části a jejích občanů.

Součástí práce je také komparovat tato zjištění v rámci šesti vybraných městských částí rozdělených do dvou segmentů, tzv. velká městská část a malá městská část.

Dílní cíl pak představuje vytvořit typologii charakterových rysů starosty a následně vliv těchto povahových rysů na chod samotné městské části. Osobnostní charakteristiky se bezesporu liší a v souvislosti s tím i přístup týkající se rozhodování o více či méně zásadních otázkách.

Kategorie odlišných velikostí městských částí byla zvolena pro umožnění komparace postavení starosty ze dvou odlišných úhlů pohledu. Konkrétní městské části byly vybrány z důvodu na první pohled jisté odlišnosti i přesto, že jsou součástí hlavního města Prahy a podléhají tedy vedení celého města. Liší se tak nejen svou velikostí, ale i polohou vůči centru města a sídelní strukturou. Mimo jiné práce zodpoví níže uvedené výzkumné otázky.

Výzkumný vzorek je tvořen městskými částmi na území hlavního města Prahy:

Praha 1, Praha 5, Praha 16, Praha Dolní Chabry, Praha Nebušice a Praha Újezd.

2.1.1 Výzkumné otázky

Práce je orientována na zkoumání a komparaci městských částí rozdílných velikostí na území hlavního města Prahy, s ohledem na jejich charakter a zejména z hlediska postavení starosty. Za zásadní cíl je tedy považováno získání odpovědí na následující výzkumné otázky:

1. Jak často bývá starosta iniciátorem rozvoje městské části a s jakými prioritami, zejména s přihlédnutím na velikost městské části?
2. Je rozvoj městské části převažující motivací pro kandidaturu na funkci starosty v komunálních volbách na území Hlavního města Prahy (v rozlišení velkých a malých městských částí)?
3. Je zastupitelstvo městské části složeno z rozličné skupiny osob, jejichž prostřednictvím je umožněna komunikace s občany dané městské části a jak se toto složení liší z hlediska velké a malé městské části?
4. Má stranická příslušnost vliv na získávání finančních zdrojů z rozpočtu hlavního města Prahy i s ohledem na velikost městské části?
5. Jaké jsou nejčastější překážky při rozhodování a prosazování záměrů městských částí v souvislosti s velikostí městské části?
6. Liší se politika ve velkých a malých městských částech z hlediska stranicí?

2.2 Metodika

Výzkum komunální politiky lze nahlížet především ze dvou odlišných směrů. Jeden z přístupů je pohled holistický, shora, jehož hlavním představitelem je Šaradín Pavel. Ten však nebere v úvahu lokální specifika a komunální politiku vnímá jako celek na nejnižším stupni politiky. Oproti tomu druhý pohled, mezi jehož nejznámější teoretiky patří Jüptner Petr a Balík Stanislav, vychází z tvrzení „*komunálních politik je tolik, kolik je obcí*“ (Balík, 2005, s.166-167) a jeho základní metodou jsou zpravidla případové studie, na jejichž základě bývají následně konstruována zobecňující tvrzení. Vzhledem k faktu, že tato práce je soustředěna na specifika a aspekty komunální politiky, je využit přístup, jenž se snaží umožnit zohlednění odlišností nejen v obsahu, ale i způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy v obcích, respektive městských částech různých velikostí.

Práce je postavena jako komparativní případová studie. K dosažení výsledků byly použity dvě techniky sběru dat, tedy dotazování pomocí polostrukturovaných rozhovorů a studium dokumentů.

Technika pomocí polostrukturovaných rozhovorů spočívá v kladení otázek k danému tématu. Podstatou uvedené metody je možnost lehkého odchýlení od původní struktury rozhovoru čímž lze získat větší množství pestřejších informací. Rozhovory byly

realizovány se šesti starosty, jako představiteli jednotlivých městských částí. Zúčastnění byli seznámeni s účelem, obsahem i cílem dotazování. Seznam položených otázek rozhovorů se nachází v příloze č. 1.

Studium dokumentů, technika sběru dat nazývána také jako sekundární analýza dat, slouží k nastudování materiálů potřebných ke zpracování tématu. V tomto případě mezi studované dokumenty patřilo využití dostupné odborné literatury, data získaná z Českého statistického úřadu a veřejně přístupná data zvolených městských částí.

3 Teoretická východiska

3.1 Veřejná správa a samospráva

Idea státu je spojena s veřejnou mocí, jež bývá formulována jako „*schopnost autoritativně rozhodovat o právech a povinnostech subjektů*“. ¹

Subjekty vykonávající veřejnou moc jsou ve státě výrazem moci výkonné. Stát svou moc dále konkretizuje skrze subjekty moci zákonodárné a soudní, kterýkoli jiný výkon je tedy považován za výkon veřejné správy. Stát, jakožto nositel veřejné moci, disponuje pravomocí určitou část výkonu veřejné správy přenést na veřejnoprávní korporace, tedy orgány nestátního charakteru. V tomto ohledu se územní samospráva podílí na výkonu veřejné moci, ale pouze za předpokladu shoduje-li se se správou státní. Hlavní faktory samosprávy tvoří území, vůči kterému je funkce vykonávána a osoby výkonu samosprávy podřízené. Z hlediska fungování samosprávy také zřízení právnické osoby s obecními orgány včetně obecního rozpočtu a samostatného hospodaření obce.²

Veřejná správa tvoří ústřední oblast procesního práva a jiných vědních disciplín, například psychologie veřejné správy, politická věda nebo státověda. Předním znakem rozlišujícím veřejnou správu a samosprávu tvoří skutečnost, že samosprávné působení je mířeno interním směrem, tedy svou činnost vykonává pro správu záležitostí vlastních prostřednictvím veřejnoprávní korporace.³

Samospráva se dále rozlišuje na územní a zájmovou. Za zájmovou samosprávu se považují útvary, které sdružuje společný zájem, například profesní komory, grémia či různé svazky. Do územní samosprávy patří veřejnoprávní korporace neboli subjekty nestátního charakteru, tedy obce, kraje, okresy nebo země. Znaky samosprávy tvoří také

¹ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007, s. 16.

² BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. Politologie (Grada), s. 12.

³ KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava, PEKOVÁ, Jitka. *Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, s. 15.

převládající princip pověření, tedy volby před jmenováním, stejně tak převaha principu kolektivního orgánu nad orgánem monokratickým.⁴

Členění sídelní struktury v České republice zmiňují Kadeřábková a Peková. Vyznačuje se tím, že většina obyvatel státu žije v malých a středně velkých obcích, což významně ovlivňuje utváření reforem v české veřejné správě, stejně tak územní samosprávě. Z důvodu všeobecné charakteristiky samosprávy jako samostatného výkonu spravování vlastních záležitostí upravených ústavními a dalšími zákony, jehož primární zájem tvoří kvalita života místních obyvatel, je žádoucí neopomíjet fakt, že samospráva, představující jednu ze dvou oblastí veřejné správy, je právě ta, která je vykonávána aktéry nestátního charakteru a není státní správě podřízená.⁵

3.2 Obec/městská část v České republice

Vesnice může být od města odlišena nejen dle počtu obyvatel velikostí, ale také vztahem k okolí. Město představuje hospodářské, obranné, kulturní, duchovní a správní centrum. Město může ovlivňovat venkov pozitivním i negativním způsobem. Velké historické momenty jsou tak spjaty s městy. Město je bráno jako systém geografického charakteru, tvořený subsystemy městských částí.⁶

Obec je definována zákonem o obcích 128/2000 Sb.⁷ jako základní územní a samosprávné společenství občanů, které je vymezeno hranicí obecního území a zároveň tvoří územní celek. Jako veřejnoprávní korporace disponující vlastním majetkem vystupuje obec v právních vztazích na vlastní odpovědnost. Péče o občany a ochrana veřejného zájmu by měla mít obec jako základní povinnost. Výkon obce je rozdělen na samostatnou a přenesenou působnost. Samostatnou působnost představuje samospráva, tedy hospodaření dle vlastního rozpočtu a možnost vlastnictví majetku, zatímco přenesená

⁴ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. Politologie (Grada), s. 11.

⁵ KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava, PEKOVÁ, Jitka. *Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, s. 16.

⁶ BLAŽEK, Bohuslav. *Venkov, města, média*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1998. Studie (Sociologické nakladatelství), s. 18.

⁷ Zákon pro lidi. *Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů § 1* [online]. [cit. 2020-02-28] Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

působnost je výkonem státní správy na obec přenesenou. Rozsah obou působností je stanoven příslušnými zákony. Tak jako v samostatné působnosti vydávají obce obecně závazné vyhlášky, v rámci přenesené působnosti jsou obcí vydávána nařízení. Rozdělení svěřených výkonů státní správy je členěno na tři druhy:

- typ I. – základní obce s minimálním rozsahem státní správy,
- typ II. – obce s pověřeným obecním úřadem
- typ III. – obce s rozšířenou působností⁸

Městská část, případně městský obvod, v České republice je od roku 1990 podle zákona o obcích označením pro samosprávné části územně členěných statutárních měst. Z hlediska zákona jsou rovnocenná obě označení, tedy záleží na zastupitelstvu města, který název bude užívat. Městskými částmi je členěno Brno a z části Opava, městské obvody užívají města Plzeň, Pardubice, Ostrava, Liberec, Ústí nad Labem. Hlavní město Praha užívá dle zákona o hlavním městě Praze označení městské části.

Pojmu obvod je v hlavním městě Praze užíváno pro oficiální název deseti jednotek rozdělených na základě územního členění dle zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu, tedy Praha 1 až Praha 10, které jsou určitým způsobem podobné mimopražským okresům.

Správní obvody Praha 1 až Praha 22 představuje pojmenování správních obvodů působnosti, jež jsou svou podstatou obdobné mimopražským obcím s rozšířenou působností nebo s pověřeným obecním úřadem. Statutem hlavního města Prahy je přenesená/rozšířená působnost svěřena dvaadvaceti městským částem z konečného počtu padesáti sedmi.⁹ Těchto dvaadvacet městských částí tvoří tzv. velké městské části, zatímco zbylých třicet pět městských částí představuje tzv. malé městské části, jejichž rozsah pravomocí se liší.

Zákon č. 367/1990 Sb., o obcích a zákon č. 418/1990 Sb., o hlavním městě Praze stanovují, že území statutárních měst a území hlavního města Prahy může být členěno na samosprávné obvody nebo městské části, pokud je tak určeno zastupitelstvem

⁸ Ministerstvo vnitra České republiky. *Státní správa*. [online]. [cit. 2020-02-28] Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/verejna-sprava.aspx>

⁹ Zákon pro lidi. *Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů* [online]. [cit. 2020-03-05] Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

příslušného statutárního města. Městské části a obvody jsou do jisté míry obdobné obcím. Mají možnost užívat také vlastní znak i vlajku, správní orgány jsou též podobné, tedy úřad, zastupitelstvo, rada a starosta. Z hlediska kompetencí a rozsahu samosprávy jsou však více omezeni, dané kompetence jsou určovány městskou vyhláškou Statut města. Vznik a zánik městských částí je v kompetenci zastupitelstva daného statutárního města, v případě Prahy tedy zastupitelstva hlavního města Prahy.¹⁰

Na rozdíl od obcí městská část může do svého území zahrnovat i neúplné části jednoho či více katastrálních území, tedy městské části nemusí nutně pokrývat celá území města. Například v Opavě nebo Liberci centrální části města nespádají pod městské obvody nebo části, ale jsou spravovány přímo městskými orgány.

Městské části vystupují (v rozsahu stanoveném zákonem a Statutem) v právních vztazích svým jménem a nesou z toho vyplývající odpovědnost. Mají tedy částečnou způsobilost k právním úkonům (a právní subjektivitu).¹¹ Na rozdíl od obcí nemohou vydávat nařízení ani obecně závazné vyhlášky a město nemá možnost ani pomocí statutu na ně přenést tuto činnost.¹²

3.2.1 Zastupitelstvo městské části

Každá městská část hlavního města Prahy je řízena zastupitelstvem městské části, případně i radou, v čele se starostou.

Zastupitelstvo městské části se skládá z volených zastupitelů městské části a jejich počet je stanoven dle počtu obyvatel a velikosti územního obvodu:

do 500 obyvatel	5-9 členů
nad 500 do 3 000 obyvatel	7-15 členů
nad 3 000 do 10 000 obyvatel	11-25 členů
nad 10 000 do 30 000 obyvatel	15-25 členů
nad 30 000 do 70 000 obyvatel	25-35 členů
nad 70 000 obyvatel	35-45 členů ¹³

¹⁰ BEZDĚKOVÁ, Hana. Statutární města z hlediska výkonu a kompetencí veřejné správy. Zlín, 2012. Bakalářská práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, fakulta managementu a ekonomiky, ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva [online]. [cit. 2020-03-05] Dostupné z: https://web.archive.org/web/20160305100241/https://dspace.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/21689/bezd%C4%9Bkov%C3%A1_2012_bp.pdf

¹¹ Nejvyšší správní soud. *Soudní výkon*. [online]. [cit. 2020-03-05] Dostupné z: http://www.nssoud.cz/files/SOUDNI_VYKON/2011/0009_3Ao__1100219A_prevedeno.pdf

¹² Zákon pro lidi. *Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů* [online]. [cit. 2020-03-05] Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

¹³ Portál hlavního města Prahy. *Zákon o hlavním městě Praze*. [online]. [cit. 2020-03-20] Dostupné z: http://www.praha.eu/public/a6/b3/d4/1828312_468763_Zakon_o_hl.meste_Praze.pdf

Členové zastupitelstva jsou voleni vždy na čtyři roky a jejich mandát vzniká datem ukončení voleb. Prvotní povinností nových členů zastupitelstva je účast na ustavujícím zasedání zastupitelstva za účelem složení slibu včetně stvrzení podpisem. V průběhu své funkce může zastupitel předkládat obecním orgánům (zastupitelstvo, rada, výbory, komise) k projednání návrhy, má možnost vnášet dotazy a připomínky, získávat od obecních zaměstnanců informace vztahující se k jeho funkci, zároveň není vázán žádnými příkazy.¹⁴ Zastupitelstvo městské části se schází dle potřeby. Městské části, ve kterých je volena rada, se schází dle zákona minimálně jedenkrát za 3 měsíce. V případě, že zasedání zastupitelstva vyžaduje část členů zastupitelstva, koná se zasedání zastupitelstva městské části z pravidla nejpozději do 21 dnů ode dne doručení žádosti obecnímu úřadu. Konání zastupitelstev je situováno na územním obvodu dané městské části, je svoláváno a řízeno starostou, jehož povinností je svolat zasedání zastupitelstva, je-li požádán, alespoň jednou třetinou členů zastupitelstva městské části. Není-li svoláno zasedání zastupitelstva městské části starostou v souladu s podmínkami vymezenými zákonem, činnosti se ujme místostarosta nebo jiný člen zastupitelstva. Úřad městské části je povinen informovat veřejnost o místě a době konání, včetně programu veřejného zasedání zastupitelstva, přičemž program zasedání zastupitelstva musí být 7 dní před jeho uskutečněním vyvěšen na úřední desce městské části.¹⁵

Usnášení zastupitelstva obce závisí na počtu přítomných členů, tedy je-li přítomna alespoň nadpoloviční většina všech členů. V případě nesplnění této podmínky je zasedání zastupitelstva obce ukončeno předsedajícím zastupitelstva a náhradní zasedání se koná do 15 dnů od data původního zasedání. Dále, nesejde-li se zastupitelstvo městské části po dobu delší než šesti měsíců tak, aby bylo schopno se usnášet, rozpustí je zastupitelstvo hlavního města Prahy. Proti tomuto rozhodnutí může městská část podat žalobu k Městskému soudu v Praze. Do doby, než bude zvoleno nové zastupitelstvo městské části, popřípadě určen správce městské části, zabezpečuje úkoly v samostatné působnosti městské části rada městské části; není-li zvolena, zabezpečuje je starosta městské části. V tomto případě radě městské části, a není-li zřízena, ani starostovi městské části nepřisluší rozhodovat ve věcech vyhrazených zastupitelstvu městské části podle § 89 s výjimkou

¹⁴ ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada), s. 40.

¹⁵ KOUDELKA, Zdeněk. *Zákon o obcích (obecní zřízení): komentář*. Praha: Linde, 2002, s. 67-72.

schválení rozpočtu městské části. Zastupitelstvo městské části má dále vyhrazeno volit starostu městské části, zástupce starosty městské části a další členy rady městské části a také je z funkce odvolávat, stanovit výši odměn neuvolněným členům zastupitelstva městské části, stanovit počet uvolněných členů zastupitelstva městské části, vyjadřovat se k návrhu rozpočtu hlavního města Prahy, schvalovat rozpočet a závěrečný účet městské části, schvalovat program rozvoje městské části v souladu s programem rozvoje hlavního města Prahy apod.¹⁶

3.2.2 Rada městské části

Rada městské části je v oblasti samostatné působnosti výkonným orgánem obce, odpovědná ze své činnosti zastupitelstvu. V rámci přenesené působnosti rozhoduje rada městské části pouze stanoví-li tak zvláštní zákon. Městské části, ve kterých není volena rada, je vykonavatelem jejích pravomocí starosta městské části, s výjimkou pravomocí uvedených v § 94 zákona o hlavním městě Praze¹⁷; tyto úkoly plní zastupitelstvo městské části.

Radu městské části představuje starosta, místopředseda a další členové rady, jež jsou voleni z řad členů zastupitelstva městské části. Počet členů rady městské části je lichý, činí nejméně 5 členů a nejvíce 9 členů, přičemž nesmí přesahovat jednu třetinu počtu členů zastupitelstva městské části. V městských částech, kde zastupitelstvo dosahuje méně než 15 členů, rada městské části volena není.¹⁸

Nastane-li v průběhu funkčního období rady městské části pokles jejích členů pod pět, od daného okamžiku vykonává pravomoc rady zastupitelstvo městské části, které má možnost svěřit rozhodování o záležitostech městské části částečně či zcela starostovi. Činnost rady je ukončena i v takovém případě, kdy během funkčního období nastane

¹⁶ Portál hlavního města Prahy. *Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze*. [online]. [cit. 2020-03-20] Dostupné z: http://www.praha.eu/public/a6/b3/d4/1828312_468763_Zakon_o_hl.meste_Praze.pdf

¹⁷ § 94 odst. 2 písm. b) na návrh tajemníka úřadu městské části zřizovat a rušit odbory úřadu městské části; jmenování nebo odvolání vedoucího odboru bez návrhu tajemníka úřadu městské části je neplatné, d) stanovit celkový počet zaměstnanců městské části zařazených do úřadu městské části a do zařízení městské části bez právní subjektivity, e) prohlašovat náhradníka za člena zastupitelstva městské části na uprázdněný mandát.

¹⁸ Zákon pro lidi. *Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze* [online]. [cit. 2020-03-20] Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-131>

pokles počtu členů zastupitelstva městské části pod 11 bez nastoupení náhradníků na uvolněné mandáty.¹⁹

Činnost rady městské části zahrnuje přípravu návrhů pro jednání zastupitelstva městské části, zabezpečení plnění jím usnesených, a hospodaření městské části dle schváleného rozpočtu, provádění rozpočtových opatření v rozsahu zastupitelstvem městské části stanoveném. Dále plnění vůči právnickým osobám, organizačním složkám založeným či zřízeným zastupitelstvem městské části s výjimkou obecní policie. Vydávat obecní nařízení, řešit a projednávat návrhy včetně připomínek a podnětů předložených členy zastupitelstva městské části nebo komisemi rady městské části, stanovení rozdělení pravomocí obecního úřadu a další.²⁰

3.2.3 Starosta městské části

Na postavení a jednání starosty městské části a na jeho práva a povinnosti se obdobně použijí ustanovení vztahující se na postavení a jednání a na práva a povinnosti primátora hlavního města Prahy, není-li zákonem stanoveno jinak. Na rozhodování starosty městské části se obdobně použijí ustanovení vztahující se na rozhodování primátora hlavního města Prahy, není-li zákonem nebo statutem stanoveno jinak.²¹

Starosta městské části zastupuje městskou část navenek. Podmínkou pro zvolení je občanství v České republice. Do funkce je volen z řad členů zastupitelstva městské části, zodpovídá se tedy zastupitelstvu, čímž jsou jeho pravomoci značně omezené.²² V městských částech, kde není zřízena rada městské části, je vykonavatelem pravomoci rady starosta.

Mezi pravomoci a kompetence starosty patří jmenování a odvolání tajemníka úřadu městské části, včetně stanovení výše jeho platu, avšak se souhlasem ředitele magistrátu a také podle zvláštních předpisů. Potenciálně nejsilnější kompetenci starosty představuje pravomoc svolávat a řídit zasedání zastupitelstva městské části, včetně možnosti určit

¹⁹ ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada), s. 43-44.

²⁰ Zákon pro lidi. *Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze* [online]. [cit. 2020-03-20] Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-131>

²¹ Tamtéž.

²² ČMEJREK, Jaroslav, KOPŘIVA, Radek. *Základy veřejné správy*. 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2007, s. 46.

téma, o kterém bude jednáno a stanovit pořadí bodů v programu.²³ Dále je starosta městské části zodpovědný především za zajištění přezkoumávání hospodaření městské části za uplynulý kalendářní rok, má za úkol informovat veřejnost o činnostech městské části, plnit úlohy zadané zaměstnavatelem, rozhodovat ve věcech svěřených mu zastupitelstvem či radou městské části, podpis smluv a právních předpisů.²⁴

Starosta městské části je oprávněn zúčastnit se jednání Zastupitelstva hlavního města Prahy s hlasem poradním; na zasedání Zastupitelstva hlavního města Prahy mu musí být uděleno slovo, jedná-li se o záležitosti příslušné městské části. Starosta městské části je oprávněn zúčastnit se jednání Rady hlavního města Prahy, jedná-li se o návrh podaný městskou částí.²⁵

Vzdá-li se starosta své funkce nebo je odvolán a současně není zvolen nový starosta, jeho pravomoc je vykonávána místostarostou, určeným zastupitelstvem městské části k zastoupení starosty až do zvolení nového starosty. Není-li určen zastupitelstvem městské části místostarosta nebo je-li odvolán i místostarosta, či se funkce vzdal současně se starostou, je pověřen některý z členů zastupitelstva městské části, a to zastupitelstvem městské části dle zákona pravomoci starosty.²⁶

3.2.4 Úřad městské části

Na postavení a jednání úřadu městské části na práva a povinnosti, tajemníka a zaměstnanců městské části zařazených do úřadu městské části se obdobně použijí ustanovení vztahující se na postavení a jednání magistrátu, na práva a povinnosti ředitele magistrátu a zaměstnanců hlavního města Prahy zařazených do magistrátu, není-li stanoveno zákonem jinak. Na rozhodování úřadu městské části se obdobně použijí ustanovení vztahující se na rozhodování magistrátu, není-li zákonem nebo statutem stanoveno jinak.

²³ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. Politologie (Grada), s. 75.

²⁴ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007, s. 202.

²⁵ Zákon pro lidi. *Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze* [online]. [cit. 2020-03-20] Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-131>

²⁶ ČMEJREK, Jaroslav. *Obce a regiony*. Praha: Alfa Nakladatelství, 2008. Politologie (Alfa Nakladatelství), s. 38-39.

Úřad městské části je tvořen starostou, místostarostou, tajemníkem (je-li zřízena jeho funkce) a zaměstnanci městské části zařazených do úřadu. V oblasti samostatné působnosti plní úřad městské části úkoly mu svěřené zastupitelstvem či radou městské části, komisím a výborům pomáhá v jejich činnosti, rozhoduje v zákonem stanovených případech. Činnost úřadu městské části zahrnuje výkony přenesené působnosti. Tajemník úřadu městské části plní úkoly mu svěřené orgány městské části, současně zajišťuje výkony přenesené působnosti, vyjma záležitostí svěřených zákonem do rukou rady městské části či jinému orgánu městské části.²⁷

Výbory

Na postavení a jednání výborů zastupitelstva městské části a zvláštních orgánů městské části a na jejich práva a povinnosti se obdobně použijí ustanovení vztahující se na postavení a jednání a práva a povinnosti výborů zastupitelstva hlavního města Prahy a zvláštních orgánů hlavního města Prahy, není-li zákonem stanoveno jinak. Na rozhodování zvláštních orgánů městské části se obdobně použijí ustanovení vztahující se na rozhodování zvláštních orgánů hlavního města Prahy, není-li zákonem nebo statutem stanoveno jinak. Výbory si městské části mohou zřídit jako kontrolní a iniciativní orgány schválením zastupitelstva obce. Povinné výbory v každé městské části tvoří finanční a kontrolní výbor. Popřípadě, že má v městské části trvalé bydliště alespoň 10 % občanů, kteří se hlásí k jiné než české národnosti, je městská část povinna zřídit i výbor pro národnostní menšiny. Výboru předsedá jeden z členů zastupitelstva městské části, úkoly pro výbory určuje zastupitelstvo, kterému jsou také ze své činnosti zodpovědné. Kontrolu plnění usnesení rady a zastupitelstva městské části, dodržování právních předpisů obecním úřadem a ostatními výbory v rámci samostatné působnosti a další úkoly kontrolního charakteru provádí výbor kontrolní. Kontrolu hospodaření s finančními prostředky a majetkem městské části však provádí výbor finanční.²⁸

²⁷ Zákon pro lidi. *Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze* [online]. [cit. 2020-03-20] Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-131>

²⁸ Tamtéž.

Komise

Komise jsou zřizovány jako poradní a iniciativní orgány radou městské části. Pokud je komisi svěřen výkon v rámci samostatné působnosti, je současně i výkonným orgánem. Komisi může předsedat jediné osoba odborně způsobilá v oblasti, jež je komisi svěřena. Ve věcech přenesené působnosti je komise odpovědná starostovi, ze své běžné činnosti radě městské části. Komise se usnáší většinou hlasů všech svých členů.²⁹

3.3 Komunální politika

Obnova pluralitní demokracie a obecní samosprávy se odehrávala v roce 1990, kdy politické strany a hnutí zahrnuly témata podporující teritoriální decentralizaci, vznik místní samosprávy a nepostradatelnost demokratických municipalit do svých volebních programů.

Změny po roce 1989 se začaly na lokální úrovni projevovat zprvu v charakteru institucionálním. V podřízenosti ústřední státní moci a místní správy se současně udržovala praxe již zaběhnutá. Řada autorů upozorňuje na to, že z důvodu absence fungujících ekonomických a politických rozhodovacích mechanismů, se obnova samosprávy na jistou dobu téměř zastavila. Nejvýraznější vývojové překážky charakterizoval M. Illner, který poukázal na nestabilitu obecních rozpočtů, pasivitu občanů přenášející se z doby před rokem 1989, ztrátu zakotvení střední třídy, rozpad sídelní struktury a nedostatek zkušeností. Značné množství problémů formulovaných v devadesátých letech se objevuje dodnes.³⁰ Snaha o vyřešení byla u některých problémů větší, například došlo k rozvoji horizontální spolupráce, oblast financování v rámci samostatné působnosti se zlepšila a další.

Politologové se nejprve zabývali tématy utváření a vývoje politických systémů a demokracie, otázkou lokální politiky se začali zabývat až po roce 2000.³¹

Nejzřetelnější vývoj politického stranictví byl zaznamenán na přelomu 19. a 20. století, kdy do politického života vstupovala relativně rozsáhlá vrstva společnosti. Model masové politické strany se během 20. století pomalu vytrácel a na scéně se začaly

²⁹ Zákon pro lidi. *Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze* [online]. [cit. 2020-03-20] Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-131>

³⁰ ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada), s. 15-16.

³¹ RYŠAVÝ, Dan, ŠARADÍN, Pavel. *Zastupitelé českých měst a obcí v evropské perspektivě*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. Studie (Sociologické nakladatelství), s. 83.

objevovat spíše strany elitního charakteru. V návaznosti na tuto změnu došlo k úbytku politických stran a krom snižování volební účasti je tento fakt brán jako druhý největší problém. Na straně druhé tak dochází k upevňování pozic jednotlivých politických stran ve vztahu k veřejné správě a státní moci, což se ale nedá říci o vztahu k občanovi.³²

Systém stranický je tvořen jak faktory technickými, tak politickou kulturou a velikostí obce, jež hraje podstatnou roli z hlediska vymezení politických komunálních systémů v České republice. Mezi již zmíněné faktory technické řadíme například uzavírací klauzuli, volební systém, podmínky kandidatury a další. Politická kultura zahrnující hodnoty občanů podílejících se na utváření politických stran je faktorem neméně důležitým. Rozdíly funkčnosti politických systémů lze analyzovat pomocí studia stranického systému. Česká republika nemá zřetelné funkční mechanismy v lokální politice.³³

Jako na subsystém celostátního systému pohlíží na politiku pozměněný model dle Franze Lehnera, který lze využít pro formulaci politického systému na komunální úrovni. Tento model nepřihlíží například k vlivu médií a na komunální úrovni nemá poradenský vědecko-technologický systém ekvivalent. Zejména v technicko – ekonomickém systému lze pozorovat změny.³⁴

Obrázek níže vyobrazuje obousměrnou existenci vlivu byrokracie a tohoto systému, kulturního systému a vlivu vůči systému organizovaných zájmů. K těmto třem vlivům patří nově i obousměrný vliv mezi zastupitelstvem a technicko – ekonomickým systémem. Tedy čím větší možnost mají občané účastnit se aktivně jednání zastupitelstva, tím více je přímý vliv reprezentantů ekonomické oblasti ve sféře rozhodování umožněn v rámci obecní legislativy. Popřípadě při manipulaci obecním majetkem či při rozhodování o investicích plynoucích z obecního rozpočtu. Dalšími dvěma složkami daného modelu jsou kraj a stát. Politický systém celostátního charakteru je prostředím, kde se vyskytuje politický komunální systém. Tento systém ovlivňuje z vnější strany politickou participaci a technicko – ekonomický systém, jež tvoří rámec pro zastupitelstvo, radu a celý systém byrokracie. Politický systém krajský je vnímán spíše aktérem vnitřně-vnější, tedy

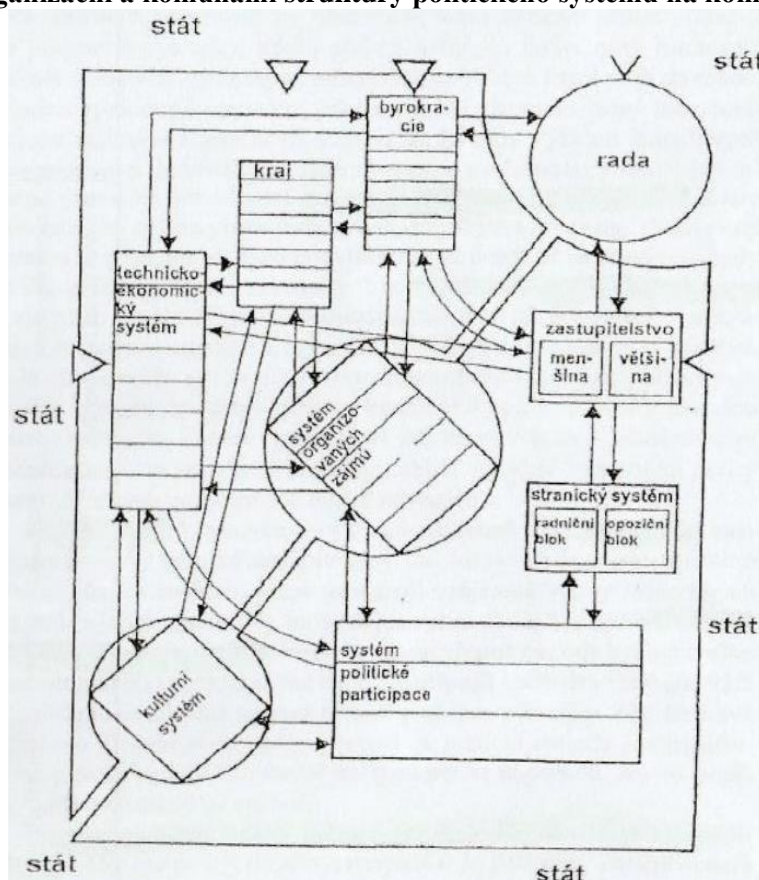
³² ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada), s. 66.

³³ CABADA, Ladislav. *Koalice a koaliční vztahy České republiky v evropském kontextu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, s. 9-26.

³⁴ BALÍK, Stanislav. *Metodologie výzkumu komunální politiky*. Brno: ISPO-CDK, 2005, s. 142.

nevytváří pravidla, ale působí na systém organizovaných zájmů a kulturní a technicko – ekonomický systém.³⁵

Obrázek 1 - Organizační a komunální struktury politického systému na komunální úrovni

Zdroj: BALÍK, S., 2005. Metodologie výzkumu komunální politiky. Brno: ISPO-CDK.

Politické strany zprostředkovávají dění mezi politickou mocí a občany, kteří mohou jejich prostřednictvím participovat na demokratickém procesu. Občané politicky aktivní se pak seskupují dle společných názorů, jehož cílem je získat co možná největší podíl na státní moci a hájit tak zájmy svých stoupenců. Politické strany jsou integračním nástrojem společnosti. Zastupitelskou demokracii tedy nelze uvažovat bez politického stranictví.³⁶

Systém lokální politiky je tvořen několika typy subjektů, jako jsou politické strany a hnutí a jejich koalice, nezávislí kandidáti, dále sdružení politických stran, hnutí a nezávislých kandidátů. Nejvýznamnějším prvkem rozlišujícím dané subjekty je stabilita

³⁵ BALÍK, Stanislav. *Metodologie výzkumu komunální politiky*. Brno: ISPO-CDK, 2005, s. 149.

³⁶ ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada), s. 65.

organizace. Politické strany a hnutí se vyznačují silnou stabilitou organizační struktury, oproti tomu subjekty v podobě sdružení vykazují organizační strukturu spíše proměnlivého charakteru. Na úrovni národní je kontinuita vázána právě na organizaci a strukturu, kdežto v menších obcích a městech lze vidět spíše četné změny hlavních politických subjektů při nezměněné sestavě klíčových osobností lokální politické scény.³⁷

Komunální politika se vyznačuje přelétavostí politických kandidátů mezi jednotlivými stranami včetně nezávislých forem.³⁸ Také se lze běžně setkat s průniky politických subjektů do krajské či celostátní úrovně. Pro vývoj lokální politiky představují tyto procesy důležitou složku.³⁹

Na komunální úrovni existují tři formy seskupení nezávislých kandidátů. První formu reprezentuje takový nezávislý kandidát, který kandiduje pouze sám za sebe, od oprávněných voličů potřebuje sehnat určitý počet hlasů a tento počet závisí na velikosti dané obce. Formu druhou představuje sdružení nezávislých kandidátů, pro které jsou podpisy také nepostradatelnou součástí možnosti kandidatury, ale tento počet již není ovlivněn velikostí obce. Varianta třetí je forma zaštitění skrze celostátní subjekt. Zápis na kandidátní listinu sdružení může a nemusí být projevem souhlasu s celkem. Ve výzkumu jsou z hlediska vysvětlení běžných situací, sdružení nutně brána jako aktéři unitární.⁴⁰ Na základě analýz kandidátních listin lze říci, že v malých obcích tvoří nezávislí kandidáti a jejich sdružení často hlavní či jedinou možnost formování politických subjektů. V obcích větších stranické spektrum spíše doplňují.⁴¹

Komunální stranický systém často doprovází jeho zpochybňování. Dle Sartoriho definice v mnoha případech lokální stranický systém v obcích existuje. Dané systémy rozlišujeme na svébytné a ovlivnitelné systémem celostátním. Typický příklad pro tento vliv představuje vztah KSČM a ostatních politických stran, neboť postoje daných subjektů lze pochopit pouze za předpokladu, že místní stranický systém je uvažován jako subsystém systému celostátního.⁴²

³⁷ ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada), s. 68.

³⁸ BALÍK, Stanislav. *Metodologie výzkumu komunální politiky*. Brno: ISPO-CDK, 2005, s. 150.

³⁹ ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada), s. 69.

⁴⁰ BALÍK, Stanislav. *Metodologie výzkumu komunální politiky*. Brno: ISPO-CDK, 2005, s. 152.

⁴¹ ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada), s. 74-75.

⁴² BALÍK, Stanislav. *Metodologie výzkumu komunální politiky*. Brno: ISPO-CDK, 2005, s. 154.

3.4 Typologie komunálního systému

3.4.1 Typologie horizontální

Typologie obecního uspořádání definuje různé komunální systémy lišící se v různých zemích. Zpravidla se jedná o vztahy obce vůči celostátní moci, popřípadě regionální, a to ve smyslu kompetencí municipalit či z hlediska stupně nezávislosti finanční a samosprávné. V oblasti politického významu a pravomocí orgánů obce existují také jisté rozdíly.⁴³ Vnitřní uspořádání obcí západní Evropy popisují autoři J. H. Svára a P. E. Mouritzen. Uvádějí čtyři základní typy komunálního uspořádání vycházející z postavení starosty v komunálním systému.⁴⁴

- **Systém silného starosty:** starosta obce je v tomto uspořádání komunálního systému volen přímo, je vykonavatelem většinové části exekutivní pravomoci a ovládá i většinu v zastupitelstvu dané obce. Tento systém se objevuje například ve Francii, Portugalsku, Řecku, Maďarsku, Španělsku, Itálii či ve většině Rakouska a Německa.
- **Systém vůdce výboru:** tento systém je představován nejvyšší pozicí jediné osoby, což nemusí být nutně ani funkce starosty, jež v obci reprezentuje politického vůdce. Ten má zde možnost převahy nad obecním zastupitelstvem a exekutivu pravomocí vykonávat s kolektivním orgánem. Tento model využívá Švédsko a Dánsko.
- **Systém kolektivního vedení:** v tomto systému patří výkon exekutivní pravomoci orgánu zastupitelstva obce, jemuž starosta předsedá a plní kolektivní rozhodnutí. Příkladnou zemí, kde je model aplikován, je Česká republika. Dále například Nizozemsko či Belgie využívá tohoto modelu.
- **Systém manažerského výboru:** v posledním způsobu uspořádání obce zastává starosta pouze reprezentativní funkci a exekutivní pravomoci vykonává profesionální administrativa. Tento systém je charakteristický pro Irsko.⁴⁵

⁴³ RINGLEROVÁ, Zuzana. (2009) Typologie komunálních systémů. In Jüptner, P., M. Polinec. *Evropská lokální politika*. Praha: Institut politologických studií FSV UK. S. 37-52.

⁴⁴ MOURITZEN, Poul Erik a James H. SVARA. *Leadership at the apex: politicians and administrators in Western local governments*. Pittsburgh: University of Pittsburgh Press, c2002, s. 54.

⁴⁵ Tamtéž, s. 55.

3.4.2 Typologie Polleader

Existuje škála členění a různých typologií leadershipu v rámci politického, respektive komunálního pojetí. Systém komunálního uspořádání v zemích východní a střední Evropy je vymezen autory N. K. Hlepas a H. Heinelt. Ti spojili typologii výše zmíněnou s metodou klasifikující pozici samosprávy vůči vyšším vládním úrovním. Typologie POLLEADER je zkratkou pro tento projekt nesoucí název Political Leaders in European cities, jakožto součást sociálního výzkumu The European Mayor zkoumající starosty evropských zemí. V České republice je uspořádání obcí podle pozice starosty od roku 1990 a řadí se mezi systémy kolektivního vedení. Výkonnou moc provádí rada obce jako kolektivní orgán, který je sestaven z členů zastupitelstva obce, včetně starosty a místostarosty obce a zastupitelé obce je i volen. POLLEADER typologie tedy popisuje čtyři druhy leaderů. Exekutivní, kolegiální, politické, ceremoniální. Starostové jsou hodnoceni na základě toho, jestli jsou do funkce voleni přímo občany, zda mohou být zastupiteli téže obce odvoláni, jestli předsedají zastupitelstvu a tak podobně.⁴⁶

Tabulka 1 - Polleader – typologie komunálních systémů

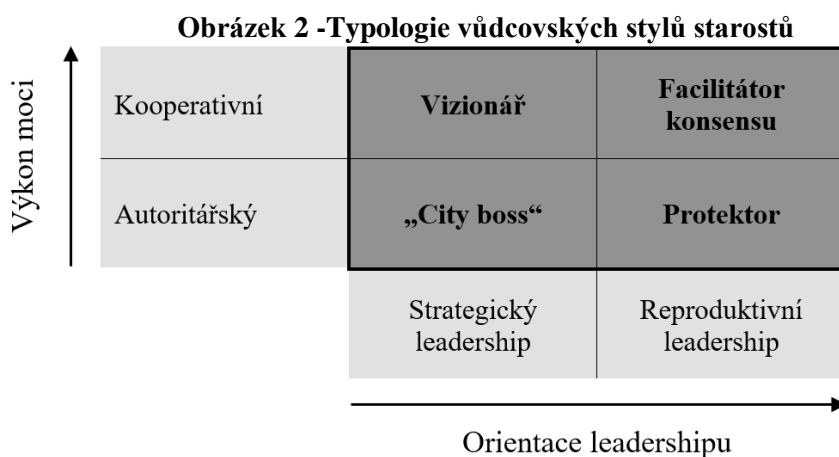
	Frankoskupina	Angloskupina	Severo-evropské a středo-evropské země	Středo-evropské a východo-evropské země
Silný starosta	<u>Politický starosta</u> Francie, Řecko, Itálie, Španělsko	<u>Exekutivní starosta</u> Velká Británie (přímá volba)	<u>Exekutivní starosta</u> Německo, Rakousko	<u>Exekutivní starosta</u> Polsko, Maďarsko
Vůdce výboru		<u>Kolegiální leader</u> Velká Británie	<u>Kolegiální leader</u> Dánsko, Švédsko, Rakousko	
Kolektivní vedení	<u>Kolegiální leader</u> Belgie	<u>Kolegiální leader</u> Velká Británie	<u>Kolegiální Leader</u> Nizozemsko, Švýcarsko	<u>Kolegiální leader</u> Česká republika
Manažerský výbor		<u>Ceremoniální starosta</u> Irsko		

Zdroj: Ringlerová, 2009, s. 50, Zpracování: vlastní

⁴⁶ HEINELT, Hubert, HLEPAS, Nikolaos-K. (2006): Typologies of Local Government Systems. In BÄCK, Henry, Hubert HEINELT a Annick MAGNIER (eds.) *The European mayor: political leaders in the changing context of local democracy*. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften, 2006, s. 31.

3.4.3 Typologie vůdcovských stylů

Pro kategorizaci leaderů hraje důležitou roli nejen osobnost leadera, ale také postoj k řešení problémů a plnění úkolů. Mezi nejvíce používané klasifikace patří typologie autorů P. Getimise a N. K. Hlepase, kombinující dvě dimenze. Predispozice vůči výkonu moci a postoj vůči výkonu moci. První dimenze uvádí dva stupně postojů k výkonu moci označované jako autoritářský a kooperativní. Vůdci autoritářského typu se vyznačují příznačnými rysy, jako je například snaha o prosazování vlastních postojů a názorů, mnohdy tzv. za každou cenu, značně spoléhají na své kompetence. Kooperativní vůdci jsou více přikloněni k participaci a spolupráci komunity, existují případy, kdy na ni dokonce spoléhají. Druhá dimenze představuje orientaci leadershipu na strategické, tedy plánované a promyšlené úrovni reproduktivního leadershipu. Strategicky orientovaný leader stanovuje dlouhodobé cíle, včetně postupů vedoucích k naplnění těchto cílů. Leader reproduktivní se zaměřuje více na zachování aktuálního stavu věcí. Z pohledu druhé dimenze lze vyčíst, že strategický přístup k leadershipu představuje pro rozvoj místní samosprávy mnohem výhodnější postoj. Kombinace dvou dimenzí s výslednou typologií výše uvedených autorů je znázorněna v následujícím obrázku:

Zdroj: P. Getimis a N. K. Hlepas, Bernard a kol. 2011, s. 29. Zpracování: vlastní

Pro starostu označeného typologií za vizionáře je charakteristická kombinace úsilí o strategicky vedené jednání, a to se značným důrazem na nadcházející změny a současně kooperativním postojem pobízejícím k participaci. Starostové patřící do skupiny facilitátorů konsensu se vyznačují nižší mírou strategie. Starosta charakteristický

autoritářským přístupem bez uvažování participace občanů, současně ale se strategicky orientovaným výkonem moci, se nazývá city boss. Starosta jednající jako protektor nevykazuje iniciativní strategický přístup, tedy usiluje o uchování statusu quo.⁴⁷

Zmíněná typologie byla původně určena spíše pro klasifikaci zástupců jednotlivých měst, i přes to je vnímána jako vhodná a užitečná, zejména s ohledem na to, že tato práce se týká městských částí.

3.5 Volby do zastupitelstev/komunální volební systém v ČR

Volby do zastupitelstev obcí České republiky jsou ovlivněny zákonem 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí. Volby se uskutečňují pomocí tajného hlasování a dle všeobecného, rovného a přímého volebního práva. Volební právo rozlišujeme na aktivní a pasivní. Aktivní volební právo umožňuje vlastnit právo volit, pasivní volební právo naopak možnost být volen, přičemž obě možnosti mají své podmínky pro užívání. V České republice má občan právo volit, je-li v obci hlášen k trvalému pobytu a dosáhl-li minimálně osmnácti let věku, stejné podmínky má i občan jiného státu. Překážkou představuje například omezení právní způsobilosti či omezení osobní svobody. V případě práva být volen musí být splněna určitá věková hranice lišící se typem voleb. U voleb do senátu je stanovena minimální věková hranice čtyřicet let a do poslanecké sněmovny dvacet jedna let. Pro obecní volby je vyžadována minimální věková hranice osmnácti let u obou volebních práv. V pasivním volebním právu může nastat překážka v podobě neslučitelnosti funkcí.⁴⁸

Pravidelně pořádané svobodné volby patří mezi základní pilíře zastupitelské demokracie. Skrze ně mají občané možnost výběru mezi různými politickými alternativami v podobě jednotlivých stran a kandidátů, čímž je možné ustavení legitimních politických a správních orgánů. Primární cíl voleb představuje zjištění rozdělení politických sil, na jehož základě jsou určeny příslušné mandáty. Zároveň jde o způsob, jak zjistit preference společnosti.

⁴⁷ GETIMIS, Panagiotis, HLEPAS, Nikolaos-K. (2006): Aspects of Leadership Styles: An Interaction of Context and Personalities. In BÄCK, Henry, Hubert HEINELT a Annick MAGNIER (eds.) *The European mayor: political leaders in the changing context of local democracy*. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften, 2006, s. 177-178.

⁴⁸ ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada), s. 78.

Volby mají integrační, kontrolní a legitimizační funkci. Občané mají možnost kontroly a prostřednictvím voleb měnit zastupitelské orgány. Zvolený orgán i s dalšími orgány získává legitimitu. Tyto funkce jsou splněny za předpokladu, že jsou volby uskutečněny v rámci všeobecného, rovného a přímého volebního práva, tedy že všichni mají právo být voleni a volit a současně mají všichni voliči stejný počet potenciálních hlasů, které mají stejnou váhu. Nepostradatelnou podmínku představuje svoboda. Voliči nesmí být nuceni volit pod nátlakem a musí existovat postačující možnosti výběru. S výběrem je spojena i povinnost zveřejňování dostatečných informací o kandidátech a volebních stranách.⁴⁹

3.6 Rozhodovací proces

Rozhodování je komplexní, komplikovaný a strukturovaný proces propojený s činností subjektů ocitajících se ve specifické situaci. Proces rozhodování je možné rozčlenit na jednotlivé fáze. Ústřední jsou čtyři z nich. Základem je identifikace problému, následně analýza daného problému, poté analýza eventuálních řešení problému a na závěr výběr řešení pro realizaci. Politické rozhodování bývá často uskutečňováno v poměrně stabilním prostředí, kdy jednotlivé subjekty vykazují jisté vzorce chování podpořené institucemi.⁵⁰

Přenesenou a samostatnou působnost zákon vymezuje a rozlišuje, ale rozhodovací proces nikoli. Zastupitelstvo je sice orgánem nesoucí primární odpovědnost, ale není jediným iniciátorem veškerých rozhodnutí. Návrhy mohou být podávány také aktéry vně zastupitelstva. Vnitřní mechanismus rozhodování bývá častým důvodem konfliktů v rámci komunit. Z důvodu hladkého průběhu procesu rozhodování existují takzvaná pracovní jednání. Nejvíce je těchto jednání využíváno při rozhodování o obecních rozpočtech a výraznějších investicích. Stupeň důležitosti pracovních jednání se v jednotlivých obcích liší. Existují případy, kdy se konají setkání jednotlivých zastupitelských klubů, někdy i koalice a opozice zvlášť. Není možné s přesností určit jasný účel těchto zasedání. Výhoda může být vnímána ve snaze nalezení jednotného stanoviska před veřejným zasedáním zastupitelstva, jindy ve snaze zlepšení akceschopnosti celého zastupitelstva.

⁴⁹ ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK, Václav, ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada), s. 51.

⁵⁰ PROROK, Vladimír. *Tvorba rozhodování a analýza v politice*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4179-6, s. 11.

Negativním pohledem může být názor, že pracovní jednání nezvyšují transparentnost rozhodování místních samospráv.⁵¹

Při investování existují dvě zásadní otázky. Kdo přichází s nápadem na investici a kdo uskutečňuje rozhodnutí i jejich realizaci. Náměty z pravidla přichází z mnoha stran. Například zájmové skupiny, ač nejsou v záležitostech investic bezprostředními aktéry, vznikají na základě jejich pravidelných schůzí často investiční podněty. Velikost obce také může hrát svou roli. Například pro malé obce je charakteristická nízká soutěživost, ale i přesto zde nastávají konflikty v rámci rozhodování.

Pro Českou republiku typické kolektivní vedení má za předpoklad, že nejvíce podnětů přichází ze stran zastupitelů obcí. Především tedy starostové a členové jednotlivých rad. Občanské iniciativy nebo zaměstnanci městské samosprávy mohou také vznášet náměty. V rámci konceptu víceúrovňového vládnutí existuje předpoklad zapojení i neformálních aktérů do rozhodování.⁵² Olsonova teorie kolektivního jednání tvrdí, že členové velkých skupin nebudou přispívat k dosažení společných cílů bez vidiny svého osobního prospěchu.⁵³

3.7 Výběr kandidátů a registrace kandidátních listin

V České republice není jmenování kandidátů právně ukotveno. Kandidátní listiny jsou upraveny volebními zákony až od momentu registrace. Díky čemuž lze říci, že ve volbách hraje zcela podstatnou roli vliv preferenčních hlasů a tzv. panašování. Prostřednictvím preferenčních hlasů lze měnit pořadí jednotlivých kandidátů na kandidátní listině. Upravovaná forma preferenčních hlasů se v České republice využívá především u voleb do poslanecké sněmovny, ale také při komunálních volbách.⁵⁴

Počty kandidátů, jež jsou nominováni, si každá politická strana určuje sama. Významným činitelem je nejvyšší možný počet získaných mandátů a počet volebních obvodů či krajů na daném území. Stanovy, jež jsou důležité při nominování jednotlivých

⁵¹ KOPŘIVA, Radek, ČOPÍK, Jan, ČMEJREK, Jaroslav, 2017. *Mechanismus rozhodování o investičních záměrech a rozpočtech obce*. Sociológia č. 5.

⁵² Tamtéž.

⁵³ OLSON, Mancur Jr. *The Logic of Collective Action: Public Goods and the Theory of Groups*. Harvard University Press, 1965, s. 17 [online]. [cit. 2020-03-15] Dostupné z: https://archive.org/details/logicofcollectiv00olso_0

⁵⁴ Istitut politického marketingu. *Preferenční hlasování*. (2013). [online]. [cit. 2020-03-15] Dostupné z: <http://politickymarketing.com/glossary/preferencni-hlasovani>

kandidátů, si sestavují politické strany. Rozhodnutí spojené se sestavováním kandidátních listin je významným faktorem ovlivňující volby samotné. Politická strana je za své rozhodnutí zodpovědná, stejně tak i kandidáti jednotlivých stran jsou odpovědni straně, za kterou kandidovali. Volební strany jsou registrované politické strany, koalice politických stran, nezávislí kandidáti, sdružení nezávislých kandidátů anebo politických stran a nezávislých kandidátů. Nezávislým kandidátem je fyzická osoba a sdružení těchto nezávislých kandidátů nemá na rozdíl od politických stran právní subjektivitu. Stěžejním rozlišením je nezávislý kandidát a kandidát bez politické příslušnosti. Kandidát bez politické příslušnosti může být kdykoli odvolán zmocněncem, zatímco kandidát nezávislý je zmocněncem sám sobě. V případě, kdy se sdružení nezávislých kandidátů či jen sám nezávislý kandidát rozhodne stát volební stranou s listinou, je nutné ze stran voličů sesbírat dostatečný počet podpisů, který závisí na počtu obyvatel daného území. Kvantum těchto podpisů je značně vysoké, a to z důvodu selekce nepřiliš motivovaných kandidátů, tedy založení politické strany je snazší způsob angažování se ve volbách a politickém dění. Pravděpodobnost úspěchu se odvíjí od počtu kandidátů zapsaných na listině. Nejvíce jsou tímto faktem ovlivněni nezávislí kandidáti, kteří jsou za svou volební stranu jedinými kandidáty.⁵⁵

Na kandidátní listině musí být vždy uveden název kandidujícího subjektu a jeho osobní údaje. Tyto informace mnohdy ovlivňují potenciální voliče při rozhodování, tedy volbě. Politické strany, které u voleb uspějí, se pak účastní výkonu veřejné moci. Méně úspěšné ale zvolené strany, vykonávají funkci kontrolní (většinou zástupci opozice). Politické strany upravuje zákon 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích.⁵⁶ Dle Listiny základních práv a svobod jsou politické strany od státu odděleny. Z jedné strany je na ně pohlíženo jako na plnitele veřejných zájmů, ze strany druhé jsou brány jako soukromoprávní korporace.⁵⁷

⁵⁵ OUTLÝ, Jan, PROUZA, Jan. *Navrhování a výběr kandidátů: politické strany v ČR a ve střední Evropě*. 2., přeprac. a rozš. vyd. Olomouc: Civipolis, 2013, s. 149.

⁵⁶ *Zákony pro lidi. Zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích*. [online]. [cit. 2020-03-15] Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-424>

⁵⁷ OUTLÝ, Jan, PROUZA, Jan. *Navrhování a výběr kandidátů: politické strany v ČR a ve střední Evropě*. 2., přeprac. a rozš. vyd. Olomouc: Civipolis, 2013, s. 151.

3.8 Fiskální federalismus

Teorie fiskálního federalismu se zabývá především finančními vazbami v úzké souvislosti s procesy decentralizace a dekoncentrace vazeb věcných, kompetencemi a odpovědností v rozhodování činnostech státu netržního charakteru z úrovně státu na nižší vládní úroveň. Slovní spojení fiskální federalismus je chápáno mnoha autory odlišně. Pojem federalismus představuje jen politické souvislosti. Vychází z předpokladu existence více než jedné vládní úrovně, z nichž je každá v určité míře suverénní se svými rozhodnutími. V řadě demokracií zároveň působí protiváhu centrální moci. Z tohoto hlediska je zapotřebí chápat federalismus jako nástroj zvyšování efektivity politického rozhodování v rámci demokratických společností.⁵⁸

Poprvé byl fiskální federalismus použit Musgravem, který pojem chápe komplexněji než jen z politického hlediska, a to jako systém umožňující jednotlivým skupinám ve všech státech vyjádřit své vlastní preference ve vztahu k poskytovaným veřejným statkům.⁵⁹

*Tedy „fiskální federalismus je objektivní jev vyplývající ze skutečnosti, že se vyskytují minimálně dvě úrovně veřejné správy: ústřední a místní. Je založen na vertikální a horizontální struktuře různých vládních úrovní, včetně územní samosprávy“.*⁶⁰

V České republice je nyní využíváno fiskálního federalismu kombinovaného s částečnou decentralizací. Do roku 1990 byl naopak užíván model centralizovaný. Rozpočty nižších úrovní nebyly dříve soběstačné, situace se změnila k lepšímu po roce 1993, nicméně závislost přetrvává. Významnou složku rozpočtů obcí a krajů představují dotace ze státního rozpočtu. Obce pak čerpají dotace i z krajských rozpočtů. Fiskální federalismus s decentralizačními prvky se řídí určitými zásadami, a to zásadou neutrality, zásadou centralizace přerozdělování, zásadou vyrovnání fiskální pozice, zásadou centralizované stabilizace a zásadou zjištění minimální úrovně základních veřejných služeb.⁶¹

⁵⁸ FOSSATI, Amedeo, PANELLA, Giorgio. *Fiscal federalism in the European Union*. New York: Routledge, 1999 [online]. [cit. 2020-03-04] Dostupné z: https://books.google.com/books?id=phqEAgAAQBAJ&dq=fossati+a+panella+1999&hl=cs&source=gbs_na_vlinks_s

⁵⁹ MUSGRAVE, Richard A., MUSGRAVE, Peggy B. *Public finance in theory and practice*. 5th ed. New York: McGraw-Hill Book Co., c1989.

⁶⁰ PROVAZNÍKOVÁ, Romana a SEDLÁČKOVÁ, Olga. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2009, s. 37.

⁶¹ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. Finance (Grada), s. 24.

3.9 Legislativní vymezení hlavního města Prahy

Praha je hlavním městem České republiky. Rozkládá se na území 496 km² a dle informací Českého statistického úřadu má okolo 1,3 milionu obyvatel.⁶² Leží mírně na sever od středu Čech na řece Vltavě, uvnitř Středočeského kraje, jehož je i správním centrem, ale nikoli jeho součástí. Podle zákona 347/1997 Sb. vystupuje jako samostatný samosprávný celek.⁶³ Poloha, kde se Praha nachází, přispívá k vnímání Prahy jako centra vědy, politiky, kultury a hospodářství. Sídli zde prezident republiky, vláda, parlament, ústřední státní orgány, jeden ze dvou vrchních soudů a také mnoho organizací či firem. Mimoto je Praha sídlem i řady dalších ústředních a územních samosprávných celků. Většina politických stran, hnutí a iniciativ má své sídlo v Praze. Město dále vyniká ekonomicky vyspělým regionem při vysoké životní úrovni⁶⁴, čímž vyčnívá nad českými i evropskými standardy. Statistiky dle Eurostatu uvádějí Prahu jako devátý nejbohatší region Evropy. HDP na obyvatele dosahuje v Praze 171 % průměru v celé Evropské unii.⁶⁵

Hlavní město Praha je spravováno Zastupitelstvem, Radou a Magistrátem hlavního města Prahy, a to na základě zákona 128/2000 Sb. dle jehož znění Praze náleží všechny znaky statutárního města.⁶⁶ Výrazná diferenciacie od obce je dána zákonem 131/2000 Sb. o hlavním městě Praze.⁶⁷ Ve spojitosti s tímto zákonem vešla 1. 7. 2001 v účinnost obecně závazná vyhláška 55/2000 Sb. ustanovující Statut hlavního města Prahy a jeho vztahy s městskými částmi. Vyhláška obsahuje osm částí rozdělených na dvě hlavy. Dílčí části se pak zabývají úpravou samostatnou a přenesenou působností, územím a názvy městských částí, majetek svěřený městským částem, projednávání rozpočtu a další.⁶⁸

⁶² Český statistický úřad. *Obyvatelstvo – Kraj / ČSÚ v hl. m. Praze*. [online]. [cit. 2020-03-01] Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xa/obyvatelstvo-xa>

⁶³ Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky. *Ústavní zákon o vytvoření vyšších územních samosprávných celků – č.347/1997 Sb.* [online]. [cit. 2020-03-01] Dostupné z: <https://www.psp.cz/docs/laws/1997/347.html>

⁶⁴ GDP at regional level. Statistics Explained. *European Commission*. [online]. [cit. 2020-03-01] Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Main_Page

⁶⁵ Statistika dle Eurostatu v roce 2011. *Epp.eurostat.ec.europa.eu* [online]. [cit. 2020-03-01] Dostupné z: https://web.archive.org/web/20140307224543/http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_PUBLIC/1-27022014-AP/EN/1-27022014-AP-EN.PDF

⁶⁶ Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky. *Zákon o obcích – č. 128/2000 Sb.* [online]. [cit. 2020-03-01] Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=128&r=2000>

⁶⁷ Portál hlavního města Prahy. *Zákon o hlavním městě Praze*. [online]. [cit. 2020-03-02] Dostupné z: http://www.praha.eu/public/a6/b3/d4/1828312_468763_Zakon_o_hl.meste_Praze.pdf

⁶⁸ Portál hlavního města Prahy. *Vyhláška 55/2000*. [online]. [cit. 2020-03-02] Dostupné z: http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/vyhlaskey_a_narizeni/vyhledavani_v_pravnich_predpisech/rok_2000-vyhlaskey_cislo_55_ze_dne_21_12_2000.html

Roku 1922 vznikla Velká Praha. Bylo sloučeno osm historických čtvrtí Prahy s třiceti sedmi okolními obcemi s následným množstvím reforem, ale nejvýznamnější je datována k roku 1960, kdy byla Praha rozčleněna na deset obvodů.⁶⁹ Od roku 2001 je Praha dělena na 22 správních obvodů a 57 autonomních městských částí.⁷⁰ Vzhledem k faktu, že každá jednotlivá městská část má svá specifika, nelze je odlišovat pouze na základě rozlohy či obyvatel, ale právě atribut obyvatel je zajímavý z důvodu ovlivňování komunální politiky. Největší městská část čítá přes 100 000 obyvatel, zatímco nejmenší pouze do 500 obyvatel.⁷¹

3.10 Magistrát hlavního města Prahy

Magistrát hlavního města Prahy je fakticky obecním a krajským úřadem hlavního města Prahy. Sídlí v Nové radnici na Mariánském náměstí na Starém Městě, většina jeho odborů pak využívá budovu Škodova paláce v ulici Jungmannova na Novém Městě. Úkony, jež magistrát vykonává v rámci samostatné působnosti, mu přiděluje Zastupitelstvo hlavního města Prahy a Rada hlavního města Prahy. Dále v rámci samostatné působnosti vykonává úkoly zadané státem. Určitá část zadaných úkolů je pak dále přenášena na úřady jednotlivých městských částí, pro něž je magistrát nadřízeným orgánem, tedy řídí a přezkoumává výkon jejich působnosti a rozhodnutí. Organizační uspořádání upravuje organizační řád magistrátu, vydaný Radou hlavního města Prahy.⁷²

V čele stojí ředitel Magistrátu hlavního města Prahy, dále jej tvoří ostatní zaměstnanci hlavního města Prahy zařazení na magistrát. Funkce ředitele je obdobnou funkcí ředitele krajského úřadu a tajemníka obecního úřadu. Dále je magistrát dělen do odborů, které jsou následně členěny do oddělení, existují však i zvláštní organizační jednotky jiných typů. Jednotlivé odbory jsou zaměřeny na odlišnou problematiku,

⁶⁹ KOVÁŘOVÁ, Eva. Dějiny správy v Praze ve 20. století. Brno, 2017. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta, Katedra dějin státu a práva [online]. [cit. 2020-03-02] Dostupné z: https://is.muni.cz/th/rlnmz/Dejiny_spravy_hlmP_EK.pdf

⁷⁰ Český statistický úřad. *Školní statistická ročenka – 2008, ČSÚ*. [online]. [cit. 2020-03-02] Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/skolni-statisticka-rocenka-n-japv8r6suy>

⁷¹ Český statistický úřad. *Městské části hlavního města Prahy*. [online]. [cit. 2020-03-02] Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xa/mesta_a_obce

⁷² Metropole všech. *Magistrát hl. m. Prahy*. [online]. [cit. 2020-03-02] Dostupné z: <https://metropolevsech.eu/cs/urady-v-praze/magistrat-hl-m-prahy/>

například odbor školství a mládeže nebo odbor veřejných zakázek a další. V prosinci roku 2017 působilo na Magistrátu hlavního města Prahy 2091 zaměstnanců.⁷³

Mezi nejpodstatnější funkce magistrátu patří již zmíněný přezkum rozhodnutí v rámci správního řízení, vykonaných orgány městských částí. Také má za úkol řídit výkony městských částí v rámci přenesené působnosti, tedy provádět kontroly přenesené působnosti úřadů městských částí a přezkum jejich rozhodnutí. Podle zákona o hlavním městě Praze také uděluje sankce.⁷⁴

Při volbách do Zastupitelstva hlavního města Prahy se volený počet zastupitelů během let měnil. V roce 2006 bylo voleno sedmdesát zastupitelů. Při následujících volbách se volilo jen šedesát tři mandátů, v roce 2014 pak šedesát pět zastupitelů. Počet šedesáti pěti mandátů byl volen i při volbách v roce 2018. Volební účast, respektive její vývoj se podobá tomu u městských částí. Roku 2006 činila účast u voleb 42,17 %, v roce 2010 nastalo navýšení o 2 %. Roku 2014 se volební účast snížila na 37,72 % současně s intenzivním nárůstem kandidujících politických stran. Počet těchto stran se nepatrně snížil, ale volební účast se naopak podstatně zvýšila a v roce 2018 tak činila 46,44 %, tedy o necelých 10 % od roku 2014.⁷⁵

Rozpočet hlavního města Prahy, respektive jeho návrh je schvalován Radou hlavního města Prahy, poté je předkládán ke schválení Zastupitelstvu hlavního města Prahy. Tento proces ovlivňuje i všechny městské části, kterým je rozpočet schvalován až po schválení rozpočtu hlavního města Prahy. V situaci, kdy tyto procesy nejsou uskutečněny k datu 1. ledna, existuje rozpočtové provizorium, kterým se městské části za dané situace řídí. Toto provizorium pak platí až do doby schválení rozpočtu nového, a to z důvodu, aby nedošlo k narušení hospodaření jednotlivých městských částí.⁷⁶

⁷³ Portál hlavního města Prahy. *Organizační řád magistrátu hl. m. Prahy*. [online]. [cit. 2020-03-02] Dostupné z:

http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/magistrat/zakladni_informace/zmeny_organizacni_struktury/index.html

⁷⁴ Metropole všech. *Magistrát hl. m. Prahy*. [online]. [cit. 2020-03-02] Dostupné z:

<https://metropolevsech.eu/cs/urady-v-praze/magistrat-hl-m-prahy/>

⁷⁵ Český statistický úřad. *Výsledky voleb v kraji*. [online]. [cit. 2020-03-02] Dostupné z:

https://www.czso.cz/csu/xa/vysledky_voleb_v_kraji

⁷⁶ NOVÁKOVÁ, Irena. *Proces tvorby rozpočtu hl. m. Prahy*. Praha, 2009. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, Katedra práva a finanční vědy. [online]. [cit. 2020-03-02] Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zpp/detail/69447/>

Finanční vztahy městských částí představují další složku rozpočtu hlavního města Prahy, pro městské části významnou z hlediska příjmů na daný rok. S tímto souvisí usnesení č. 10/105 ze dne 5. 11. 2015, které bylo přijato Zastupitelstvem hlavního města Prahy na základě projevů nesouhlasu stran starostů. Toto usnesení následně obdržela Rada hlavního města Prahy jako podklad pro návrh rozpočtu na rok 2016.

Změny finančních vztahů s městskými částmi v roce 2016 se týkaly zejména ustanovení stejných kritérií pro všechny městské části. Základní výše těchto finančních vztahů byla totiž do roku 2015 dělena do dvou skupin s odlišnými kritérii. Do první skupiny byla zařazena Praha 1–22, do druhé pak Praha 23–57.⁷⁷

Od roku 2014 tvoří tato základní výše finančních vztahů 8 % předpokládaných výnosů ze sdílených daní pro hlavní město Prahu. Pro rok 2020 je očekávána výše 9 %. Konečná výše je pak na základě určených vah a kritérií dále přerozdělována.

Kritéria jsou tvořena počtem obyvatel městské části (s vahou 30 %), rozlohou území dané městské části (s vahou 10 %), daní z příjmu fyzických osob z podnikání (s vahou 30 %), počet dětí navštěvujících mateřskou školu a žáků základních škol, zřizovaných městskou částí (s vahou 30 %), plochou pozemních komunikací spravovaných městskou částí (s vahou 10 %) a výměrou zeleně na území městské části (s vahou 20 %). Z důvodu možnosti znevýhodnění některých městských částí těmito kritérii, je stanoven limit pro minimální výši této částky.

V následující tabulce č. 2 je popsána postupně navyšující se hodnota minimální výše stanovené částky a od roku 2016 i maximální výše. Pro roky 2016 a 2017 čítá maximální výši dané částky pět tisíc korun, od roku 2018 pak pět tisíc pět set korun. Jedná se o příspěvek na jednoho obyvatele v českých korunách.⁷⁸

⁷⁷ Portál hlavního města Prahy. *Finance*. [online]. [cit. 2020-03-02] Dostupné z: http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/finance/index.html

⁷⁸ Portál hlavního města Prahy. *Rozpočet a jeho plnění*. [online]. [cit. 2020-03-02] Dostupné z: http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/finance/rozpocet/index.html

Tabulka 2 - Finanční vztahy hlavního města Prahy vůči městským částem

Rok	Minimální částka (Kč/obyv.)	Maximální částka (Kč/obyv.)
2007	2200	X
2008	2300	X
2009	2400	X
2010	2400	X
2011	2 400	X
2012	2 400	X
2013	2 400	X
2014	2 400	X
2015	2 500	X
2016	2 900	5 000
2017	2 900	5 000
2018	3 000	5 500
2019	3 000	5 500
2020	3000	5 500

Zdroj: Portál hlavního města Prahy, 2019. Zpracování: vlastní

Následující graf zobrazuje finanční vztahy všech městských částí dohromady a zároveň s hlavním městem Prahou. V letech 2010 až 2013 celkové finanční prostředky klesaly, což bylo příčinou množství diskuzí.⁷⁹ K mírnému navýšení došlo v roce 2014 z důvodu nově zavedeného příspěvku na školství.⁸⁰ Mezi roky 2015 a 2016, kdy byly sjednoceny všechny městské části pod jednu skupinu, došlo k podstatnému navýšení jejich rozpočtů.⁸¹ V roce 2019 došlo k opětovnému navýšení rozpočtů z důvodu zvýšení příspěvku na školství ze strany Magistrátu hlavního města Prahy.⁸²

⁷⁹ Portál hlavního města Prahy. *Návrhy rozpočtu vlastního hl. m. Prahy na r. 2010-2013, finančních vztahů k městským částem hl. m. Prahy na r. 2010-2013 a střednědobého výhledu rozpočtu vlastního hl. m. Prahy do r. 2018.* [online]. [cit. 2020-03-02] Dostupné z:

http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/finance/rozpocet/rozpocet_na_rok_2013/index.html

⁸⁰ Portál hlavního města Prahy. *Návrhy rozpočtu vlastního hl. m. Prahy na r. 2014, finančních vztahů k městským částem hl. m. Prahy na r. 2014 a střednědobého výhledu rozpočtu vlastního hl. m. Prahy do r. 2019.* [online]. [cit. 2020-03-02] Dostupné z:

http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/finance/rozpocet/rozpocet_na_rok_2014/index.html

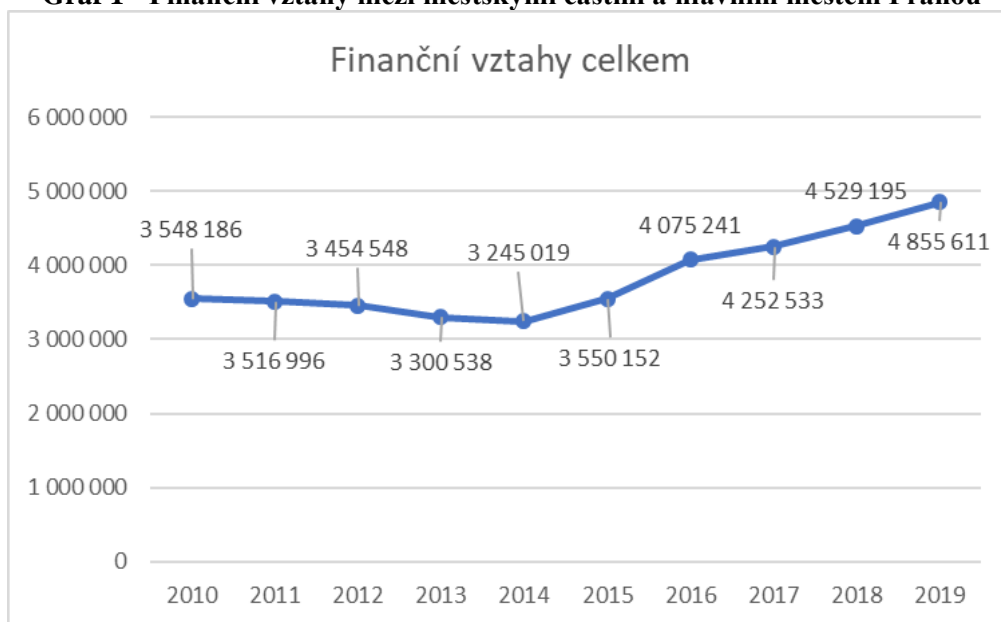
⁸¹ Portál hlavního města Prahy. *Návrh rozpočtu vlastního hl. m. Prahy na r. 2016, finančních vztahů k městským částem hl. m. Prahy na r. 2016 a střednědobého výhledu rozpočtu vlastního hl. m. Prahy do r. 2021.* [online]. [cit. 2020-03-02] Dostupné z:

http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/finance/rozpocet/rozpocet_na_rok_2016/index.html

⁸² Portál hlavního města Prahy. *Návrh rozpočtu vlastního hl. m. Prahy na r. 2020, finančních vztahů k městským částem hl. m. Prahy na r. 2019 a střednědobého výhledu rozpočtu vlastního hl. m. Prahy do r. 2025.* [online]. [cit. 2020-03-02] Dostupné z:

http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/finance/rozpocet/rozpocet_na_rok_2020/navrh_rozpocetu_vlastniho_hl_m_prahy_2020.html

Graf 1 - Finanční vztahy mezi městskými částmi a hlavním městem Prahou

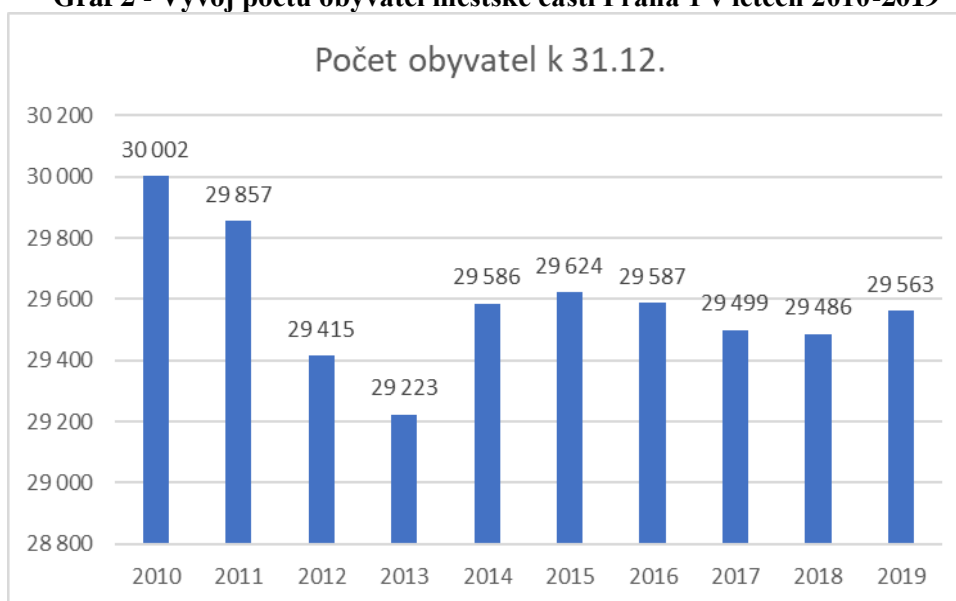

Zdroj: Portál hlavního města Prahy, 2019. Zpracování: vlastní

4.1.1 Charakteristika městské části Praha 1

Městská část Praha 1 je tvořena katastrálními územími Staré Město, Josefov, Malá Strana, Hradčany, Nové Město a malá část Vinohrad a Holešovic. Tedy zahrnuje majoritní část středověkého jádra města a památkovou rezervaci. Sousedí s městskými částmi Praha 2, Praha 5, Praha 6, Praha 7 a Praha 8. Praha 1 se rozprostírá na ploše 5,53 km² a leží podél obou břehů Vltavy. Na jejím území se nachází většina významných turistických cílů, například Pražský hrad, Karlův most, Staroměstské náměstí či židovská čtvrť. Vláda České republiky a parlament sídlí na Malé Straně. Místní nemovitosti se řadí mezi nejdražší ve městě. Městská část Praha 1 uskutečňuje výkon rozšířené působnosti státní správy ve svém území. Od svého vzniku je jedním ze správních obvodů ustáleného roku 2001 na počet dvaadvaceti. Beze změny své plochy existuje již od roku 1960 a samostatnou městskou částí se stala Praha 1 v roce 1990.⁸³ Počet obyvatel městské části Praha 1 v posledních deseti letech klesl o 439 obyvatel, aktuálně zde tedy žije 29 563 obyvatel.

Graf 2 - Vývoj počtu obyvatel městské části Praha 1 v letech 2010-2019

Zdroj: ČSÚ, Zpracování: vlastní

⁸³ Úřad městské části Praha 1. *O městské části Praha 1*. [online]. [cit. 2020-03-22] Dostupné z: <https://www.praha1.cz/mestska-cast/o-mestske-casti/>

Pokles počtu obyvatel je pravděpodobně způsoben zvyšováním cen nájmu a nemovitostí v centru Prahy, stále se zvyšujícím turistickým ruchem a celkově komercializací městského jádra, které probíhá už od doby průmyslové revoluce. Trend snižování obyvatelstva na území městské části Praha 1 probíhá dle Českého statistického úřadu již od roku 1990.

Městská část zřizuje celkem 5 základních škol a 7 mateřských škol. Vedle těchto objektů existuje na území Prahy 1 ještě další zařízení, jejichž zřizovateli jsou buď soukromé subjekty, nebo hlavní město Praha. Dále městská část provozuje 3 dětská hřiště a sportoviště.

Dopravní podnik je zajišťovatelem veškeré městské hromadné dopravy, tedy i na území městské části Prahy 1. Na území Prahy 1 vyúsťuje osm stanic metra všech tří linek pražské podzemní dráhy. V rámci metra B se jedná o Náměstí Republiky, Můstek, Národní Třidu, Karlovo náměstí, u metra A pak stanice Malostranská, Staroměstská a Muzeum, z metra C pouze Hlavní nádraží. Také zde funguje množství tramvajových a autobusových linek. Vlakové spojení obstarávají dvě nádraží, Masarykovo a Hlavní nádraží.⁸⁴

Rozpočet městské části Praha 1 je z vybraných městských částí druhý nejvyšší. V následující tabulce je rozpočet vyobrazen. Městská část měla poměrně vysoké přijaté transfery, které tvořily zejména finanční prostředky přijaté od hlavního města Prahy, jednalo se o téměř 800 000 tis. Kč, tedy většina příjmů městské části v tomtéž roce. Hlavní složku výdajů tvořily běžné výdaje.

Tabulka 4 - Rozpočet městské části Praha 1 v roce 2019 (v tis. Kč)

PŘÍJMY CELKEM	1 020 605,0
- daňové	203 600,0
- nedaňové	25 640,0
- kapitálové	950,0
- přijaté transfery	790 415,0
VÝDAJE CELKEM	1 006 217,0
- běžné	739 144,0
- kapitálové	267 073,0

Zdroj: rozpočet městské části Praha 1, 2019. Zpracování: vlastní

⁸⁴ Úřad městské části Praha 1. *O městské části Praha 1*. [online]. [cit. 2020-03-22] Dostupné z: <https://www.praha1.cz/mestska-cast/o-mestske-casti/>

V rámci spolkového života, městská část registruje 105 spolků v oblastech školství, sportu, církevní spolky, spolky příspěvkových organizací a spolky zaměřené na občanskou společnost Prahy 1.⁸⁵

4.1.2 Charakteristika městské části Praha 5

Městská část Praha 5 patří svou rozlohou 27,49 km² i počtem obyvatel k největším v hlavním městě Praze. Nachází se na levém břehu řeky Vltavy a charakteristické jsou pro ni letohrádky a bývalé usedlosti v zahradách. Na území Prahy 5 se nachází vilové čtvrti, uliční zástavba, menší sídliště či nové obytné komplexy, také továrny a množství chráněných přírodních území.

Prahu 5 tvoří katastrální území Motol, Košíře, Hlubočepy, Smíchov, Jinonice, Radlice a část Malé Strany a Břevnova. Přirozené obchodní, dopravní a společenské centrum obvodu i městské části představuje okolí křižovatky Anděl na Smíchově. Od 80. let 20. století prošlo toto místo několika modernizacemi. Dopravní spojení je zajišťováno zejména linkou metra B a množstvím tramvajových a autobusových linek. Dále zejména Smíchovské nádraží umožňuje vlakové spojení pro mnoho lidí přijíždějících do centra Prahy za prací. Páteřními územími jsou ulice Nádražní, Štefánikova, Strakonická podél řeky k jihu, Plzeňská k západu a Radlická a Barrandovská do kopců na jihozápad. V rámci městské části Praha 5 sídlí také školy a vzdělávací střediska. Například Gymnázium Christiana Dopplera či Gymnázium Na Zatlance. Praha 5 byla první městskou částí hlavního města Prahy, která svým občanům nabídla internetové wifi připojení zdarma. Městská část sousedí s Prahou 6, Prahou 13, Prahou 17 a s městskými částmi Praha Slivenec, Praha 4, Praha Velká Chuchle, Praha 1 a Praha 2.

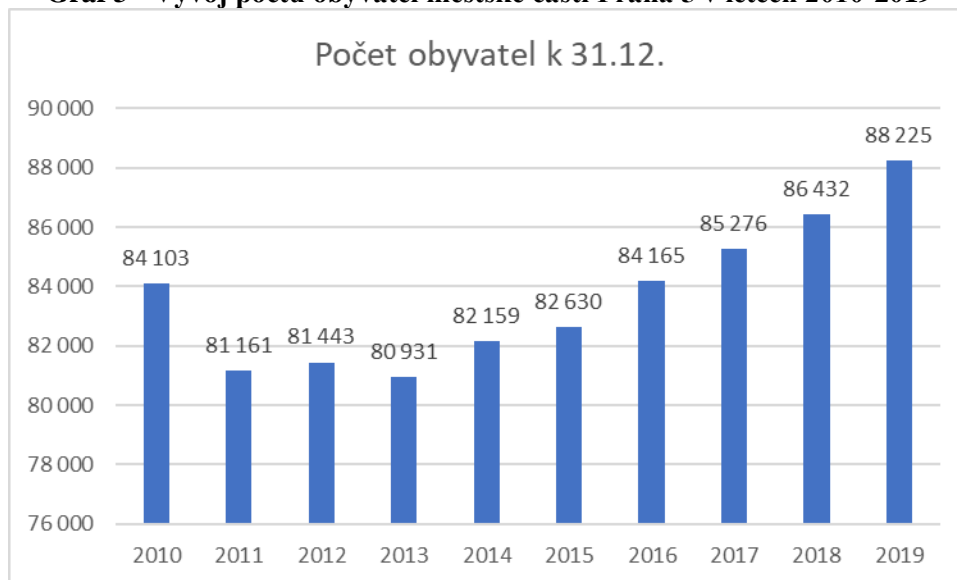
Městská část dále vykonává i některé činnosti přenesené působnosti státní správy pro městskou část Praha Slivenec. Od roku 2002 jsou území těchto městských částí dohromady jedním pražským správním obvodem, tedy správním obvodem Prahy 5.⁸⁶

⁸⁵ Úřad městské části Praha 1. *Rozpočet městské části Praha 1*. [online]. [cit. 2020-03-22] Dostupné z: <https://www.praha1.cz/mestska-cast/rozpocety-a-dotace/rozpocet-mestske-casti/>

⁸⁶ Městská část Praha 5. *Historie MČ Praha 5*. [online]. [cit. 2020-03-22] Dostupné z: <https://www.praha5.cz/historie/>

Počet obyvatel městské části činí dle Českého statistického úřadu 88 225 obyvatel. Po roce 2010 nastal určitý úbytek obyvatelstva, ale celkově má od roku 2013 počet obyvatel Prahy 5 vzrůstající charakter.

Graf 3 - Vývoj počtu obyvatel městské části Praha 5 v letech 2010-2019

Zdroj: ČSÚ, Zpracování: vlastní

Rozpočet městské části patří k těm vyšším v rámci hlavního města Prahy, zejména tedy k nejvyšším z vybraných městských částí. Největší část příjmů tvoří přijaté transfery a nejvyšším výdaji jsou běžné výdaje.

Tabulka 5 - Rozpočet městské části Praha 5 v roce 2019 (v tis. Kč)

PŘÍJMY CELKEM	1 175 553,0
- daňové	99 000,0
- nedaňové	24 040,0
- kapitálové	0
- přijaté transfery	1 052 513,0
VÝDAJE CELKEM	1 175 553,0
- běžné	732 008,0
- kapitálové	428 194,0
- dotace	15 350,0

Zdroj: rozpočet městské části Praha 5, 2019. Zpracování: vlastní

Dále v rámci Prahy 5 existuje 254 spolků svazů a sdružení různého zaměření. Činnost těchto spolků svědčí o životaschopnosti městské části.

4.1.3 Charakteristika městské části Praha 16

Městská část Praha 16 je tvořena katastrálním územím Radotín. Do správního obvodu Prahy 16 spadají území městských částí Praha Lipence, Praha Lochkov, Praha Velká Chuchle a Praha Zbraslav. Městská část se rozkládá na území 931 hektarů, na levém břehu řeky Berounky nedaleko soutoku s Vltavou na jihozápadním okraji Prahy a sousedí s městskými částmi Praha Slivenec, Praha Lochkov, Praha Řeporyje, Praha Zbraslav, Praha Lipence, Praha Velká Chuchle a obcemi Černošice a Kosoř. Městská část vznikla v roce 1990, v letech 1967 až 1974 byl Radotín městem, do poloviny 19. století pouze malou vesnicí, poté se postupně začal rozrůstat, vznikly zde postupně čtyři továrny a lidé se sem tak stěhovali i za prací.

Radotín je v současnosti významným kulturním, správním, vzdělávacím, společenským i rekreačním centrem jihozápadu Prahy a Dolního Poberouní. Známa je také pro pořádání kulturních akcí, například Radotínské burčákobraní či Havelské posvícení.

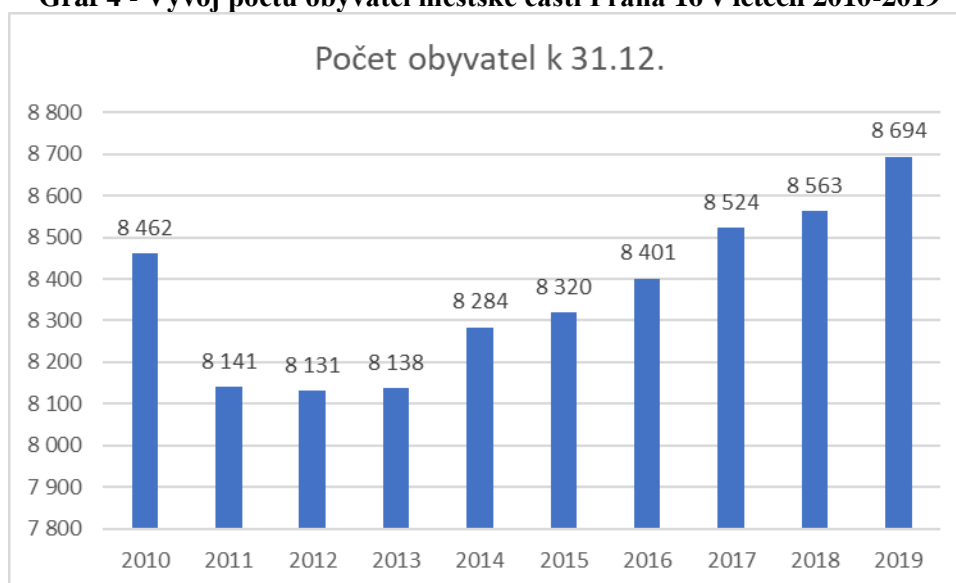
Radotín protíná železniční trať 171 Praha – Plzeň – Cheb, do centra Prahy je ideálním spojením vlaková linka S7, končící na Hlavním nádraží. Dále městskou částí prochází silnice číslo 115, která spojuje Hlavní město Prahu s Berounem. Autobusové linky pražské městské hromadné dopravy, zejména linka číslo 244 jezdící ze Smíchovského nádraží. Prahou 16 také vede cyklostezka podél řeky Berounky.

Městská část Praha 16 je dále známa jako sídlo veřejných institucí zřizovaných povětšinou místní radnicí. Radotín disponuje také jedním z nejmodernějších kin v hlavním městě Praze. Místní základní škola Praha Radotín přesahuje díky své vybavenosti význam hranic městské části. V Radotíně jsou i jiné vzdělávací instituce, například Základní uměleckou školu Klementa Slavického, střední odborné učiliště, Gymnázium Oty Pavla apod. Radotín investoval do obnovení a vybudování přírodního koupaliště Biotop Radotín, které se stalo velmi vyhledávaným místem.⁸⁷

Počet obyvatel městské části Praha 16 činí dle Českého statistického úřadu 8 694 obyvatel. Na následujícím grafu je vidět, že po roce 2010 klesl relativně prudce počet obyvatel a od roku 2012 počet obyvatel naopak stále přibývá.

⁸⁷ Informační server Městské části Praha 16. *O Radotínu*. [cit. 2020-03-22] Dostupné z: <https://www.mcpraha16.cz/O-Radotinu>

Graf 4 - Vývoj počtu obyvatel městské části Praha 16 v letech 2010-2019

Zdroj: ČSÚ, Zpracování: vlastní

Velikost obce je ze tří vybraných velkých městských částí nejmenší a s počtem obyvatel také nejnižší, čemuž odpovídá rozpočet městské části.

Tabulka 6 - Rozpočet městské části Praha 16 v roce 2019 (v tis. Kč)

PŘÍJMY CELKEM	111 586 000
- daňové	18 154 000
- nedaňové	1 610 000
- kapitálové	0
- přijaté transfery	91 822 000
VÝDAJE CELKEM	118 145 700
- běžné	80 500 375
- kapitálové	37 645 325

Zdroj: rozpočet městské části Praha 16, 2019. Zpracování: vlastní

Finanční prostředky z rozpočtu obce roku 2019 směřovaly z velké části do vzdělanostní struktury, jakožto dlouhodobý projekt městské části.

Spolkový život v Radotíně je bohatý a sdružuje tak obyvatele městské části a utužuje vzájemné vztahy.

4.1.4 Charakteristika městské části Praha Dolní Chabry

Městská část Praha Dolní Chabry jsou katastrálním územím Prahy v městském obvodu Praha 8 a zahrnují celé původní území Chaber. Do katastrálního území Chabry patřila do roku 1951 i část dnešních Kobylis.⁸⁸ Dolní Chabry sousedí na jihu s Kobylisy, na západě s Čimicemi, na severu se Zdiby a na východě s Březiněvsí a Ďáblicemi.

Prvním dochovaným záznamem o obci je listina Konráda Brněnského „ves Chrabercych“ z roku 1092 nacházející se v Ostrovském klášteře. Existuje předpoklad, že původní název vsi zněl Chrabří a byl odvozován z údajné chrabrosti tehdejších obyvatel.⁸⁹

Od 16. století tvořily obec dvě osady. Dolní Chabry a Horní Chabry. Roku 1719 byly znovu sjednoceny vlastníkem Starým městem pražským až do roku 1850, kdy spadaly pod politickou obec Chabry-Čimice. Jako část Prahy byla obec Dolní Chabry včetně Horních Chaber připojena k městskému obvodu Praha 8 až 1. ledna 1968.⁹⁰

Počet obyvatel městské části Praha Dolní Chabry k 1.1. 2020 činil 4 242 osob. Za posledních deset let došlo v městské části k nárůstu o cca 1200 obyvatel. Pro srovnání je nutné uvést, že k 31. 12. 2000 měla městská část pouze 2 390 obyvatel, což je oproti současnosti rozdíl 1852 obyvatel. Důvodem takového přírůstku je výstavba rodinných domů.⁹¹

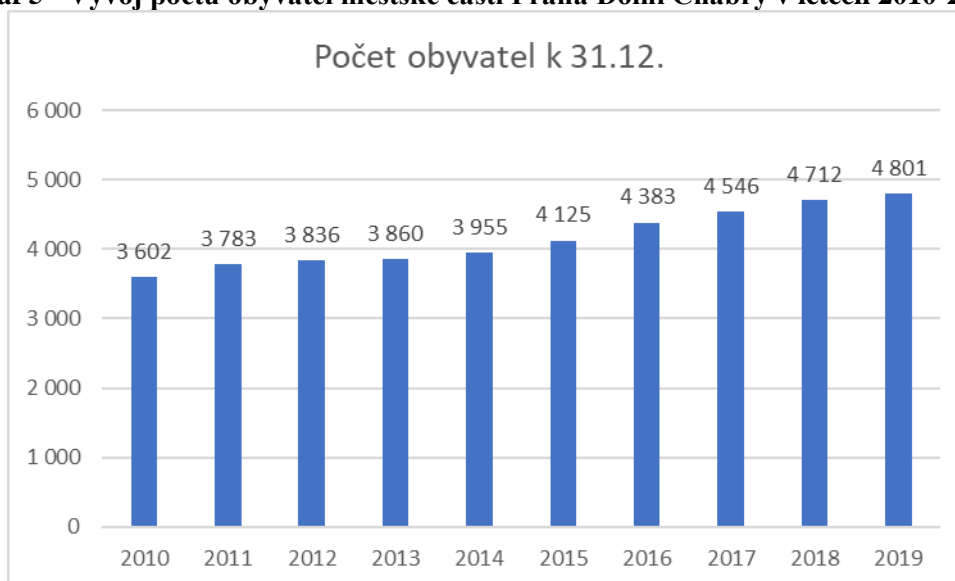
⁸⁸ Místa unás. *Dolní Chabry – Místa unás*. [online]. [cit. 2020-03-03] Dostupné z: <http://mista.unas.cz/index.php?clanek=27>

⁸⁹ Internet archive. *Historie Dolních Chaber. Název a záznamy*. [online]. [cit. 2020-03-03] Dostupné z: https://web.archive.org/web/20090803000354/http://www.dchabry.cz/h_osidleni.php?id_p=19

⁹⁰ Tamtéž.

⁹¹ Místopisný průvodce po České republice – přehledný seznam obcí České republiky. *Počet obyvatel Praha-Dolní Chabry*. [online]. [cit. 2020-03-03] Dostupné z: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/5559/praha-dolni-chabry/pocet-obyvatel/>

Graf 5 - Vývoj počtu obyvatel městské části Praha Dolní Chabry v letech 2010-2019

Zdroj: ČSÚ, Zpracování: vlastní

Občanská vybavenost v městské části je výborná. Nachází se zde základní škola a tři mateřské školy, pošta, několik obchodů a supermarket, restaurační i ubytovací zařízení, tělocvična, dětské hřiště. Dopravní obslužnost je díky pražské městské hromadné dopravě snadná a autobusové linky mají relativně krátké intervaly.

Praha Dolní Chabry je ze vzorku vybraných městských částí čtvrtou největší, respektive největší ze tří malých městských částí, čemuž odpovídá i rozpočet městské části.

Tabulka 7 - Rozpočet městské části Praha Dolní Chabry v roce 2019 (v tis. Kč)

PŘÍJMY CELKEM	39 206 500
- daňové	4 550 000
- nedaňové	180 000
- kapitálové	0
- přijaté transfery	34 476 500
VÝDAJE CELKEM	39 206 500
- běžné	25 030 052
- kapitálové	14 176 448

Zdroj: rozpočet městské části Praha Dolní Chabry, 2019. Zpracování: vlastní

Finanční prostředky z rozpočtu městské části roku 2019 směřovaly z velké části na školství a tělovýchovnou činnost, tedy na jednu z rozvojových priorit městské části.

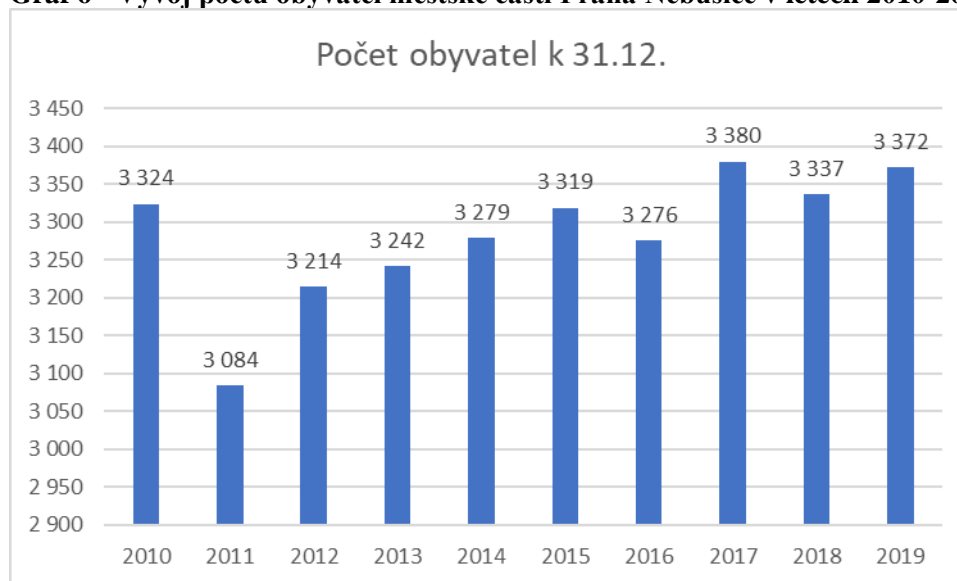
Spolkový život sdružuje občany a utužuje vzájemné vztahy. Kulturním centrem je Chaberský dvůr sousedící s úřadem městské části a další kulturní akce se konají například v tělocvičně či místní základní škole, popřípadě v kavárně.⁹²

4.1.5 Charakteristika městské části Praha Nebušice

Praha Nebušice jsou městskou částí od roku 1990. Leží na severozápadě hlavního města Prahy, rozloha tvoří 368 ha a je zde evidováno 59 ulic, 859 adres. Začátkem 20. století probíhal relativně rychlý rozvoj městské části, zejména tedy výstavbou tzv. satelitních měst.⁹³

Počet obyvatel k 31. 12. 2019 je aktuálně 3 372. Během posledních deseti let počet obyvatel spíše stoupal, ale na následujícím grafu lze vidět i určité propady. Oproti roku 2010, kdy obec čítala 3 324 obyvatel je vidět přírůstek, ale naopak vůči roku 2017 jde zde patrný úbytek obyvatel.

Graf 6 - Vývoj počtu obyvatel městské části Praha Nebušice v letech 2010-2019

Zdroj: ČSÚ, Zpracování: vlastní

Na území městské části se nachází základní a mateřská škola provozovaná městskou částí. Dále soukromé subjekty, například International School of Prague.

⁹² Oficiální web městské části Praha-Dolní Chabry. *Kalendář akcí*. [online]. [cit. 2020-03-03] Dostupné z: <https://www.dchabry.cz/kalendar-akci>

⁹³ Městská část Praha Nebušice – oficiální stránka městské části Praha Nebušice. *O městské části*. [online]. [cit. 2020-03-31] Dostupné z: <https://www.prahanebusice.cz/mestska-cast/historie/>

Městská část disponuje také poštou, obchody a dobrou dopravní obslužností. Autobusové linky mají časté intervaly a vlakové spojení také.⁹⁴

Rozpočet městské části se pohybuje okolo 23 mil. Kč. Městská část Praha Nebušice v rámci svého rozpočtu zajišťuje běžný provoz městské části. Nejvyšší výdajové položky tvořilo investování do školství a dopravní infrastruktury, jakožto jedny z cílů rozvojových priorit obce, vedle hlavního cíle, a to vybudování centra Nebušic na místě premonstrátského statku.

Tabulka 8 - Rozpočet městské části Praha Nebušice v roce 2019 (v tis. Kč)

PŘÍJMY CELKEM	22 629 600
- daňové	2 693 500
- nedaňové	320 000
- kapitálové	0
- přijaté transfery	18 415 000
VÝDAJE CELKEM	22 629 600
- běžné	20 000 650
- kapitálové	2 628 950

Zdroj: rozpočet městské části Praha Nebušice, 2019. Zpracování: vlastní

Spolkový život zajišťuje spolek dobrovolných hasičů, turistický klub STOPY, Rodinné centrum Nebušice a Občanské sdružení pro Nebušice.⁹⁵

4.1.6 Charakteristika městské části Praha Újezd

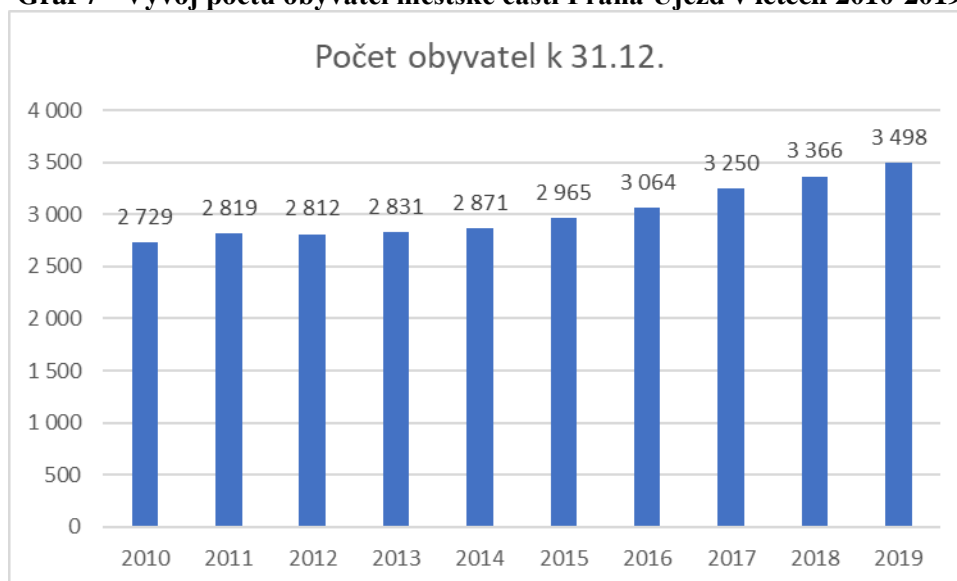
Městská část Praha Újezd leží na jihovýchodním okraji hlavního města Prahy o rozloze 370 ha. Zástavba městské části je dělena do dvou původních sídel vzdálených zhruba jeden kilometr. Jsou to Újezd a Kateřinky, které tvoří 85 % obyvatel postupně přecházejících do sídliště Opatov. Od 90. let se počet obyvatel městské části výrazně zvýšil vlivem výstavby panelových domů a v Kateřinkách domů řadových. V současné době žije v městské části Praha Újezd 3 498 obyvatel.⁹⁶

⁹⁴ Městská část Praha Nebušice – oficiální stránka městské části Praha Nebušice. *O městské části*. [online]. [cit. 2020-03-31] Dostupné z: <https://www.prahanebusice.cz/mestska-cast/historie/>

⁹⁵ Městská část Praha Nebušice – oficiální stránka městské části Praha Nebušice. *Současnost*. [online]. [cit. 2020-03-31] Dostupné z: <https://www.prahanebusice.cz/mestska-cast/historie/>

⁹⁶ Městská část Praha-Újezd. *Základní údaje*. [online]. [cit. 2020-03-31] Dostupné z: <https://www.praha-ujezd.cz/mestska-cast/zakladni-udaje/>

Graf 7 - Vývoj počtu obyvatel městské části Praha Újezd v letech 2010-2019

Zdroj: ČSÚ, Zpracování: vlastní

Praha Újezd je z vybraného vzorku nejmenší, a to jak rozlohou, tak z hlediska počtu obyvatel. Tomu odpovídá i rozpočet městské části. Nejvyšší výdaje v roce 2019 měla městská část Praha Újezd na městskou infrastrukturu a školství. Tedy v rámci svých rozvojových priorit.

Tabulka 9 - Rozpočet městské části Praha Újezd v roce 2019 (v tis. Kč)

PŘÍJMY CELKEM	30 761 849
- daňové	2 199 000
- nedaňové	120 000
- kapitálové	0
- přijaté transfery	28 442 849
VÝDAJE CELKEM	30 761 849
- běžné	26 511 849
- kapitálové	4 250 000

Zdroj: rozpočet městské části Praha Újezd, 2019. Zpracování: vlastní

Z hlediska občanské vybavenosti městská část disponuje mateřskou a základní školou, potravinami, restauracemi, hostincem a stanicí městské policie. Dopravní obslužnost je zajišťována autobusovými linkami pražské integrované dopravy. Spolkový život zajišťuje především sbor dobrovolných hasičů.⁹⁷

⁹⁷ Městská část Praha-Újezd. *Základní údaje*. [online]. [cit. 2020-03-31] Dostupné z: <https://www.praha-ujezd.cz/mestska-cast/zakladni-udaje/>

4.2 Zastupitelstva vybraných městských částí

4.2.1 Složení zastupitelstev

Zastupitelstvo městské části Praha 1 se skládá z 26 zastupitelů⁹⁸, kteří kandidovali za různá volební uskupení. Jak starosta, tak i místostarostka a 1. místostarosta jsou ve své funkci uvolnění. Uvolněných členů zastupitelstva Prahy 1 je celkem 9. Ačkoli na Praze 1 získalo nejvíce mandátů sdružení nezávislých kandidátů Praha 1 sobě, současná koalice je složena ze sdružení My co tady žijeme (skládajícího se nezvykle z členů různých politických stran – KDU-ČSL, STAN, Nezávislý) a společně s ODS, ANO 2011, TOP 09.⁹⁹

Zastupitelstvo městské části Praha 5 se skládá ze 43 členů. Starosta, obě funkce místostarosty i místostarostka jsou ve své funkci uvolnění. S nejvyšším počtem členů na Praze 5 je ODS. Nejvíce mandátů získaly strany SNOP 5 a Piráti, kandidující společně.¹⁰⁰

Praha 16 volí do zastupitelstva 15 členů, z vybraných tří velkých městských částí představuje tu nejmenší. Starosta a místostarostové jsou ve své funkci uvolnění. Stranu s největším počtem členů představuje v Praze 16 jednoznačně ODS. Za tuto stranu kandidovala i většina kandidátů bez politické příslušnosti, tedy tři z pěti. Zbylí dva kandidáti bez politické příslušnosti kandidovali za Českou pirátskou stranu a Společně pro Radotín-TOP 09, KDU-ČSL, a Zelení.¹⁰¹

Městská část Praha Dolní Chabry volí 16 členů zastupitelstva tedy dokonce o jednoho zastupitele více než městská část Praha 16, i přes to, že Dolní Chabry jsou

⁹⁸ Blíže: příloha 7.2.1. Tabulka č. 10 – Složení zastupitelstva městské části Praha 1 pro volební období 2018-2022

⁹⁹ Úřad městské části Praha 1. *Seznam členů zastupitelstva Praha 1*. [online]. [cit. 2020-03-24] Dostupné z: <https://www.praha1.cz/politicka-reprezentace/zastupitelstvo/seznam-clenu-zastupitelstva/>

¹⁰⁰ Blíže: příloha 7.2.2. Tabulka č. 11 – Složení zastupitelstva městské části Praha 5 pro volební období 2018-2022

¹⁰¹ Blíže: příloha 7.2.3. Tabulka č. 12 – Složení zastupitelstva městské části Praha 16 pro volební období 2018-2022

podstatně menší, tzv. malou městskou částí. Uvolněná ve funkci je pouze starostka. Největší zastoupení zde má lokální strana 184 00.cz – Za lepší Chabry.¹⁰²

Městská část Praha Nebušice volí 11 členů zastupitelstva své městské části, tedy nezřizují orgán rady městské části. Uvolněný ve funkci je starosta a místostarosta. Nejvyšší zastoupení zde má strana STAN – Starostové a Nezávislí. Dva členové zastupitelstva jsou bez politické příslušnosti a kandidovali za Nebušické sdružení nezávislých kandidátů.¹⁰³

V městské části Praha Újezd volí také 11 členů zastupitelstva, a tedy nezřizují orgán rady městské části. Uvolněný ve funkci je starosta a dva místostarostové. Nejvíce zastoupenou stranu tvoří politické hnutí Pro Prahu, zbylých pět mandátů patří členům bez politické příslušnosti, kteří kandidovali za volební uskupení Nezávislí pro Újezd a Kateřinky s podporou STAN a TOP 09.¹⁰⁴

4.2.2 Role zastupitelstev

Zastupitelstvo městské části je vrcholným orgánem městské části (více v kapitole 3.2.1 Zastupitelstvo městské části). Právní postavení zastupitelů je z hlediska mandátů shodné na základě zákona o hlavním městě Praze. Zákon zastupitele dále rozděluje na uvolněné a neuvolněné, kdy hlavním rozdílem je především způsob odměňování členů zastupitelstva.¹⁰⁵

Poradní, kontrolní a iniciativní orgány zastupitelstva městské části by měly dle zákona¹⁰⁶ být výbory finanční a kontrolní, které mají všechny vybrané městské části zřízeny. Z uskutečněných rozhovorů se starosty vybraných městských částí vyplynulo,

¹⁰² Blíže: příloha 7.2.4. Tabulka č. 13 – Složení zastupitelstva městské části Praha Dolní Chabry pro volební období 2018-2022

¹⁰³ Blíže: příloha 7.2.5. Tabulka č. 14 – Složení zastupitelstva městské části Praha Nebušice pro volební období 2018-2022

¹⁰⁴ Blíže: příloha 7.2.6. Tabulka č. 15 – Složení zastupitelstva městské části Praha Újezd pro volební období 2018-2022

¹⁰⁵ Blíže § 87 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze

¹⁰⁶ Více § 117 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích

že kontrolní výbor je předáván povětšinou do rukou opozice. Slovy starostky městské části Praha Dolní Chabry: „v kontrolním výboru je zejména opozice, považují to za správné“.¹⁰⁷

Zastupitelstva vybraných městských částí zřizují i další poradní orgány, které potřebují pro činnost městské části. Malé městské části hlavního města Prahy, které byly zkoumány, zřizují ve dvou ze tří případů pouze zákonem stanovené výbory.

Městská část Praha Újezd zřizuje například i výbor stavební a pro životní prostředí. Mimo to ještě sociální komisi.

Městská část Praha Nebušice zřizuje pouze zákonem dané výbory, a to kontrolní a finanční. Dále zřizuje komise výstavby, územního rozvoje, kultury a sociálních věcí, sportu, povodňová a pro projednávání přestupků.

Městská část Praha Dolní Chabry zřizuje také pouze výbory kontrolní a finanční. K tomu následně komise, a to kulturní, sociální, stavební a dopravní, pro životní prostředí, školská a sportovní a pro projednávání přestupků.

Velké městské části hlavního města Prahy, kde byly uskutečněny rozhovory, zřizují mimo povinného finančního a kulturního výboru i další výbory.

Městská část Praha 1 zřizuje dále výbor proti vylidňování centra a pro podporu komunitního života. K tomuto má zřízeny také komise. Komise obecního majetku, pro bezpečnost a prevenci kriminality, pro dopravu, informatiku, investice a kulturu, pro občanské záležitosti, obchod a služby, územní rozvoj, komisi pro obchod a služby, participaci a veřejný prostor, výchovu a vzdělávání, sociální, životní prostředí a komisi pro zdravotnictví.

Praha 5 má zřízen dále výbor pro územní rozvoj, pro otevřenou radnici a agendu ombudsmana, výbor životního prostředí, výbor návrhový a volební, komise pak zřizuje bezpečnostní a protidrogovou, bytovou, dopravní, sociální, informačních technologií, investic, dotací a EU fondů, komisi kulturní a obnovy památek, legislativní a právní, školská, sociálně-právní ochrany dětí, sportu, majetku a obchodních aktivit a komisi pro podporu podnikání a zahraničních vztahů.

Městská část Praha 16 zřizuje pouze výbor kontrolní a finanční, mimo to komisi stavební, školskou, dopravní, bezpečnostní, letopiseckou, životního prostředí, sociální a zdravotní a bytovou. Tedy rozdíl oproti malým městským částem je výrazný.

¹⁰⁷ Rozhovor č. 4

4.3 Rozbor rozhovorů

Osloveným starostům byly kladeny předem připravené otázky. Pořadí nebylo striktně dodržováno, v průběhu rozhovorů docházelo i k jistým doplněním či zpřesněním dle situace. Otázky v rozhovoru je možné rozdělit na určité tematické okruhy, kterými jsou: osoba starosty, stranická příslušnost, rozvoj, rozhodování, překážky, finance/rozpočet, volby, úřad. Z důvodu toho, že ne všichni dotazovaní souhlasili s uvedením svých odpovědí, nejsou uvedeni/citováni všichni rozhovorů se zúčastnění respondenti.

4.3.1 Osoba starosty

Vstup do politiky a kandidatura ve volbách bývá založena na určité motivaci jedince. Z uvedených rozhovorů vyplynulo, že hlavní motivaci tvořila zejména stagnace a nesouhlas s předešlým vedením městské části, ale také třeba patriotismus. Nutno zároveň podotknout, že v některých případech se i přes osobní motivovanost dostali kandidáti ke kandidatuře “náhodou“, tedy byli osloveni místními volebními uskupeními na základě angažovanosti ve veřejných projektech z vlastního zájmu. Zjevný rozdíl mezi malou a velkou městskou částí je zde vidět v tom, že tzv. “náhodou“ se starostové dostali do funkce na malých městských částech, zatímco na velkých to byl jejich osobní impulz a činnost v rámci politického subjektu.

K motivaci se váže i četnost, kdy jedinec kandidoval a kolikrát byl následně zvolen starostou nebo zastupitelem městské části. Dotazovaní uvedli, že kandidovali více než jednou a také byli vícekrát zvoleni, jak do funkce zastupitele či zástupce starosty, tak i na post samotného starosty. Funkci starosty zastávají tedy již po několikáté. Zde tedy není rozdíl příliš markantní, téměř všichni dotazovaní kandidovali do funkce starosty jednou a více, Starosta městské části Praha 16 je zároveň zastupitelem hlavního města Prahy.

K tématu motivace, resp. samotné kandidatuře, se dále pojí i faktor předešlé profese před výkonem funkce starosty a dosažené vzdělání. Zvolení starostové povětšinou působili v soukromém sektoru, například jako ředitelé, manažeři či vlastníci apod. nebo také jako

učitelé (ve veřejném i neveřejném sektoru). Většina z dotazovaných má vysokoškolský titul. V rámci této otázky se odpovědi víceméně shodují nehledě na velikosti městské části.

V rámci výkonu funkce starosty a běhu městské části je podstatné znát i agendu, kterou má daný subjekt na starosti nebo množství času stráveného ve výkonu této funkce, včetně četnosti setkávání se s občany. Z výzkumu vyplynulo, že funkce starosty zabírá mnohem více času, než bývá u běžných zaměstnanců, včetně velkých zásahů do víkendů, které mají jinak typičtí zaměstnanci volné pro své osobní aktivity. V průměru tento čas tvoří okolo 60 hodin týdně a více. Zejména pokud je započítána i účast na kulturně společenských akcích pořádaných danou městskou částí, vychází tento počet hodin jako výrazně vyšší. Zároveň se ukázalo, že běžný týden je při výkonu funkce starosty značně dynamický. Činnost je velice různorodá, včetně závislosti na období, a každý den je jiný, zahrnuje řadu pochůzek, schůzek, vyřizování pošty a telefonních hovorů, kontrolu běžného chodu úřadu. Co se týče jednotlivých gescí, starostové mají na starosti dopravu, výstavbu, životní prostředí, mezinárodní spolupráci, finance-rozpočet, investiční akce, majetek, školství, kulturu a sociální záležitosti. Gesce zastávané starostou se v jednotlivých městských částech liší, ale ve shodě převažuje ekonomika, doprava, výstavba, školství a sociální věci. Rozdíl mezi velkou a malou městskou částí je zde patrný v tom, že v malé městské části je počet uvolněných zastupitelů nižší, existuje i situace, kdy starosta je jako jediný uvolněný v rámci zastupitelstva, tedy má na starosti téměř vše. Oproti tomu ve velké městské části je uvolněných členů zastupitelstva více, práce se tedy jeví jako lépe rozložena mezi více členů.

V rámci malých městských částí se starostové s občany setkávají často, běžně i jen tak na ulici. Starosta městské části Praha Nebušice uvedl *„s občany se setkávám denně a někdy jdu do práce i hodinu, byť to normálně trvá 7 minut. To je věc, která mě neskutečně naplňuje. Nikdo si nikdy s občany nepovídal a mě to moc naplňuje“*.¹⁰⁸ Ve velkých městských částech se setkávání s občany na denní bázi nekoná, ale jak uvedl například starosta městské části Praha 16: *„S občany se setkávám dle potřeby. Například nyní v rámci zahájení rozsáhlé stavby modernizace železničního koridoru jsem svolal dva velké debatní večery s občany (vždy okolo 300 lidí)“*, když je třeba, s občany se schází a dává jim prostor pro vyjádření.¹⁰⁹

¹⁰⁸ Rozhovor č. 5

¹⁰⁹ Rozhovor č. 3

Při výkonu funkce starosty existují jistá úskalí, ohledně, kterých byli starostové také dotázáni. Hlavním úskalím se dle starostů jeví čas a relativně krátké volební období, jak uvedl starosta městské části Praha 16 „v případě, že je člověk nováčkem ve funkci, za 4 roky toho mnoho nestihne“.¹¹⁰ Dále je to extrémní závislost na Magistrátu hlavního města Prahy a fakt, že na jiných úřadech trvá vše poměrně dlouhou dobu. V neposlední řadě velká zodpovědnost se širokým záběrem a obrovskou agendou. Z uvedených odpovědí lze říci, že na malých městských částech je úskalí krom času úzce spojeno právě se zmíněnou obrovskou agendou a rozsáhlým záběrem starosty v minimálním týmu. Zatímco na velké městské části je považováno za největší úskalí výše uvedené krátké volební období.

Další otázka byla zaměřena na to, zda je dotazovaný starosta členem politické strany či místního sdružení nebo hnutí. Z odpovědí vyplynulo, že starosta velké městské části bývá členem politické strany, například ODS, zatímco starosta malé městské části častěji nebývá členem politické strany.

Z hlediska kariérního postupu byli vybraní starostové dotázáni, zda plánují další politickou kariéru například magistrát, parlament, senát a podobně, také zda je zkušenost funkce starosty pro tento postup důležitá. Odpovědi se výrazně nelišily, tedy všichni se shodují, že zkušenosti nabyté při výkonu této funkce jsou velice důležité a praktické. „Předchozí funkce starosty je velice důležitá, jelikož máte celou řadu nezastupitelných, a hlavně praktických zkušeností“, uvedl starosta městské části Praha 16.¹¹¹ Všichni dotázaní starostové dále uvedli, že další politickou kariéru již neplánují. Zde tedy nejsou patrné rozdíly v názorech na zkušenosti, ani v tužbě po dalším kariérním růstu.

Vedle politické kariéry se starostové vyjadřovali také k souvislosti stranické příslušnosti starosty při vyjednávání s hlavním městem Prahou. Dotazovaní starostové z velkých městských částí se shodují, že v současné době není tento faktor tak významný jako dřív, ale stále činí podstatný vliv. Naopak starostové z malých městských částí vidí situaci tak, že stranická příslušnost je zásadní výhodou. Starosta městské části Praha

¹¹⁰ Rozhovor č. 3

¹¹¹ Rozhovor č. 3

Nebušice je toho názoru, že „je to dobré, když vaše strana je součástí koalice na MHMP. V opačném případě je to složitější“.¹¹²

Překážky či bariéry se objevují v každé profesi včetně postavení starosty. Shodným faktorem jak u velké, tak i malé městské části se jeví na základě výpovědí dotazovaných stavební řízení, jakožto překážka při prosazování rozvojových projektů. U velkých městských částí je dále problém s možností odvolání široké veřejnosti nebo nabízená cena dodávky. Starosta městské části Praha 16 zastává názor: „Složitost stavebních řízení s možností odvolání široké veřejnosti, komplikované podmínky výběrových řízení, kde je hlavním kritériem především nabízená cena dodávky“.¹¹³ V malých městských částech mají dále větší problém s investičními prostředky a celkově změnami územního plánu. Starosta městské části Praha Újezd také uvedl: „největší překážky jsou obecně úředníci (ne všichni) a potřebná vyjádření k jednotlivým stavbám“.¹¹⁴ Zjevně největší rozdíl v tomto ohledu ale představuje dle respondentů stavební úřad, kterým malé městské části nedisponují na rozdíl od velkých městských částí. Tím se tak na úrovni malých městských částí veškeré stavby a změny územních plánů z hlediska času značně protahují a komplikují z pohledu administrativních záležitostí.

Efektivní a úspěšné vykonávání funkce starosty je určitým předpokladem či posláním této profese. Starostové vybraných městských částí tak byli dotazováni, co jim nejvíce schází pro účinný výkon jejich funkce starosty. Zástupci velkých městských částí uvedli, že jsou spokojeni. Oproti tomu starostové z malých městských částí jsou toho názoru, že jim chybí finanční prostředky a potřebovali by více samostatných odborů a větší volnost s ohledem na Magistrát hlavního města Prahy.

¹¹² Rozhovor č. 5

¹¹³ Rozhovor č. 3

¹¹⁴ Rozhovor č. 6

4.3.2 Volby

Volby představují neodlučitelnou součást každé městské části a jejího starosty. Zájem kandidátů o volby, zaplnění kandidátní listiny, volební kampaň nebo vyjednávání s koaličními partnery byly otázky kladené vybraným starostům.

Jaký byl zájem kandidátů během voleb v roce 2018 a zda bylo náročné naplnit kandidátní listinu, byla jedna z otázek týkající se voleb. Z uskutečněných rozhovorů vyplynulo, že velké městské části zdá se nemají problém se zájmem o volby, a tak i se zaplněním kandidátní listiny. Například starosta městské části Praha 16 uvedl: „*Jelikož byl převis kandidátů (potřebovali jsme 15 a zájem byl od 19), tak sestavit kandidátní listinu nebyl problém*“.¹¹⁵ Na druhé straně malé městské části se dle výpovědi respondentů potýkají s nedostatečným zájmem, a tak i problémem zaplnit kandidátní listinu. Jak uvedl starosta městské části Praha Nebušice: „*v komunální politice je toto horší. Já jsem až tak problém neměl, protože jsem na tom pracoval už od roku 2016. Přesvědčit ale někoho je složitější, protože ti lidé neví, do čeho jdou. Proto je nutno začít včas a mít dobré vize*“,¹¹⁶ nebo starosta městské části Praha Újezd: „*Sestavení kandidátky není jednoduchá záležitost. Je někdy obtížně přesvědčit lidi o potřebě se angažovat v činnosti samosprávy, ale nakonec se vše zvládlo*“.¹¹⁷ Starostka městské části Praha Dolní Chabry dále vyjádřila názor, že: „*Naplnit stranickou kandidátku nestraníky je těžší než pro místní sdružení*“.¹¹⁸ K tomuto se dále váže způsob sestavování kandidátní listiny včetně určovaného pořadí kandidátů, zda měla či má stranická příslušnost vliv právě na pořadí jednotlivých kandidátů. V rámci velkých městských částí je dle výzkumu kandidátní listina orientována více dle stranické příslušnosti anebo podle výsledku místního volebního sněmu, kde všichni členové místního sdružení svým hlasem rozhodují o tomto pořadí. Dle výsledků z rozhovorů, u malých městských částí stranická příslušnost není zásadní ani důležitá. Dle názoru starosty městské části Praha Nebušice: „*jde o to, kdo má čas a je ochotný něco pro MČ dělat, a hlavně jaký je to člověk*“.¹¹⁹ Pořadí na kandidátní listině určují spíše dle odvedené práce, odbornosti a zkušeností kandidáta.

¹¹⁵ Rozhovor č. 3

¹¹⁶ Rozhovor č. 5

¹¹⁷ Rozhovor č. 6

¹¹⁸ Rozhovor č. 4

¹¹⁹ Rozhovor č. 5

V rámci volebního procesu hraje podstatnou roli i volební kampaň a volební program. Jakým způsobem byla kampaň vedena, jaký byl postup při utváření volební kampaně či kolik kandidátů zapsaných na kandidátní listině se na utváření volebního programu podílelo. Vybraní starostové byli na tato témata dotázáni. Co se týče velkých městských částí, zde byla kampaň rozsáhlejšího charakteru a pracovalo na ní mnoho různých lidí. Působili na sociálních sítích, pořádali veřejné mítinky, točili volební spoty. V malých městských částech utvářelo volební kampaň podstatně méně lidí, může nastat i situace, kdy starosta vytváří kampaň téměř sám. Jak uvedla starostka městské části Dolní Chabry: *„reálně jsem to pak skládala sama, finální podobu jsem ladila s dvěma externisty, ale byl to extrém, normálně bývá lepší spolupráce“*.¹²⁰ Dále forma kampaně probíhala více osobní formou, například: *„předvolební kampaň byla vedena formou roznášení volebního materiálu a při osobním setkání na pivo“*, jak uvedl starosta městské části Praha Újezd.¹²¹ Nicméně jak starostové z velkých, tak i malých městských částí se shodují při utváření programu na návaznosti na již uplynulé roky a prezentují již odvedenou práci plus připojují další reálné cíle a plány do budoucna.

V případě úspěchu u voleb je třeba mít připravenou jistou povolební strategii a kritéria pro vyjednávání s koaličními partnery. Zvolení respondenti byli dotázáni i na faktory, které měly vliv na obsazení funkce starosty, místostarosty a radních, například zda hrála roli stranická příslušnost. Na základě výpovědí starostů velkých městských částí se dá říci, že je určitá povolební strategie častějším jevem než v případě malých městských částí a určitá stranickost zde hraje roli. Malé městské části se také potýkají s nesnadnými situacemi ohledně koaličních partnerů a povolebního vyjednávání, ale v případě posledních voleb měla situace u dvou ze tří případů poněkud hladký průběh. Starosta městské části Praha Nebušice uvedl, že jeho strana vyhrála osm z jedenácti mandátů, tudíž *„nebylo co řešit“*.¹²² Starosta městské části Praha Újezd vypověděl, že poslední uskutečněné komunální volby byly mimořádné. *„Volby v roce 2018 byly jedny z výjimečných. Úřad obdržel jen dvě kandidátky. S lídrem druhé kandidátky a členy byla dohoda již před volbami“*.¹²³ V případě starostky městské části Dolní Chabry situace

¹²⁰ Rozhovor č. 4

¹²¹ Rozhovor č. 6

¹²² Rozhovor č. 5

¹²³ Rozhovor č. 6

nebyla takto jednoduchá, neboť kandidovaly tři subjekty, které měly výrazné neshody. Tím bylo následně ovlivněno celkové povolební jednání i uspořádání.¹²⁴

Pro fungující provoz městské části je třeba pravidelného scházení se zastupitelstva a zřizování dalších orgánů zajišťujících běžný chod obce. Vybraní respondenti zodpověděli otázky, jak často zasedá jejich zastupitelstvo, zda městská část, ve které působí, zřizuje orgán rady a jaké další orgány zřizují. Dále v souvislosti s tím, v jakém poměru stanovují zastoupení ve výborech a komisích, (například poměr koalice a opozice). Starostové zastupující velké městské části se k tomuto vyjádřili, že zasedání zastupitelstva se koná čtyřikrát do roka a radu městské části zřizují vzhledem k faktu, že mají více jak patnáctičlenné zastupitelstvo. Dále zřizují další poradní orgány. Starosta městské části Praha 16 uvedl: „*Zastupitelstvo je organizováno v souladu s jednacím řádem ZMČ jednou za čtvrt roku. Naše MČ zřizuje i Radu MČ, která zasedá ve 14denním intervalu. Máme i poradní orgány ZMČ (kontrolní a finanční výbory) a poradní orgány RMČ (stavební, školská, dopravní, bezpečnostní, letopisecká, životního prostředí, sociální a zdravotní, bytová komise)*“.¹²⁵ Zastupitelstva vybraných malých městských částí se scházejí častěji, než je tomu v případě určených velkých městských částí. Výbory a komise zřizují také, ale v podstatně nižším počtu. Zastoupení ve výborech, zejména tedy výbor kontrolní zastupuje mnohdy opozice. Rada je ze tří zkoumaných malých městských částí zřízena pouze v případě starostky městské části Dolní Chabry, kde je počet zastupitelů rovných patnáct. Starosta městské části Praha Nebušice uvedl: „*zastupitelstvo je přibližně šestkrát až sedmkrát do roka. Máme 11 zastupitelů, takže nemáme radu a tu supluji já (rada je až od 15 zastupitelů). Máme dva výbory, finanční a kontrolní a ty má opozice. Jinak máme zřízeny komise*“.¹²⁶ Starosta městské části Praha Újezd se vyjádřil následovně: „*zastupitelstvo je svoláno zpravidla 1 x měsíčně. Jen přes prázdniny je setkání termínově upraveno dle možnosti (dovolená) zastupitelů. Radu nemáme. Dle zákona máme výbory: finanční a kontrolní. Dále je Výbor stavební a pro životní prostředí. Komise: sociální. Nemáme opozici*“.¹²⁷ Starostka městské části

¹²⁴ Rozhovor č. 4

¹²⁵ Rozhovor č. 3

¹²⁶ Rozhovor č. 5

¹²⁷ Rozhovor č. 6

Praha Dolní Chabry zastává ohledně kontrolního výboru názor, že: „v kontrolním výboru je zejména opozice, považují to za správné, dříve to tak nebylo“.¹²⁸

4.3.3 Rozvoj městské části a proces rozhodování

Pro Českou republiku typické kolektivní vedení má za předpoklad, že nejvíce podnětů přichází ze stran zastupitelů obcí. Především tedy starostové a členové jednotlivých rad. Rozvoj a rozvojové priority jsou další důležitou součástí funkce starosty a městské části. Na otázku, kdo je iniciátorem rozvoje městské části odpověděli starostové malých městských částí, že převážně oni přichází s novými náměty na investice. „Investiční plány vytváříme společně. Většinou s novými investicemi přijdu já. V případě, že je plánování investiční akce, tak ji zapracujeme do rozpočtu. Poté je návrh rozpočtu zveřejněn a všichni obyvatelé se mohou vyjádřit. Obyvatelé tuto možnost nevyužívají“, uvedl starosta městské části Praha Újezd.¹²⁹ V tomto případě je tedy určující autorita a iniciativa starosty. Oproti tomu starostové z velké městské části se vyjádřili, že je činnost více kolektivní a vychází se především z dlouhodobě připraveného plánu.

V každé městské části se zvolení starostové snaží o rozvoj dané městské části, ve které působí. Dotazovaným starostům byly položeny otázky ohledně rozvoje jejich městské části. Zástupci velkých městských částí, kteří byli dotázáni, se shodují zejména na zajištění dostatečné kapacity školských zařízení. Starosta městské části Praha 16 uvedl: „Rozvojové priority jsou především dostatečná kapacita školských zařízení, dokončení občanské vybavenosti (splašková a dešťová kanalizace, rozvod plynu), modernizace infrastruktury (školní bazén, biotop, sportovní hala)“.¹³⁰ V malých městských částech starostové odpověděli relativně odlišně. Například starosta městské části Praha Nebušice vypověděl: „hlavní rozvojovou prioritou je vybudování centra Nebušic na místě premonstrátského statku“,¹³¹ rozdílně se dále vyjádřil starosta městské části Praha Újezd, jehož městská část má podobné rozvojové priority jako velké městské části.

¹²⁸ Rozhovor č. 4

¹²⁹ Rozhovor č. 6

¹³⁰ Rozhovor č. 3

¹³¹ Rozhovor č. 5

*„V současné době v naší MČ je prioritou školství. Připravujeme realizaci základní devítileté školy. Současně řešíme dopravní obslužnost MČ“.*¹³²

Rozhodování je komplexní, komplikovaný a strukturovaný proces propojený s činnostmi subjektů ocitajících se ve specifické situaci. Politické rozhodování bývá často uskutečňováno v poměrně stabilním prostředí, kdy jednotlivé subjekty vykazují jisté vzorce chování podpořené institucemi.¹³³ Rozhodování tvoří významnou součást výkonu funkce starosty a zastupitelstva městské části. Starostové vybraných městských částí byli dotázáni, jakým způsobem probíhá proces rozhodování v jejich městské části, zda mají nějaké pracovní porady zastupitelstva před veřejnými zasedáními či jestli se zastupitelé připravují dohromady nebo odděleně (koalice, opozice, jednotlivé kluby). Ze stran starostů velkých městských částí bylo vypovězeno, že před vlastním zasedáním zastupitelstva se většinou schází zastupitelské klub/y v rámci kterých probíhá příprava na rozhodování. V případě malých městských částí dotazovaní vypověděli, že mají také schůze před veřejným zasedáním zastupitelstva. Starosta městské části Praha Újezd popsal situaci v jeho městské části: *„Rozhodování o naší MČ probíhá zpravidla na poradě vedení (starosta, 2 x zástupci starosty a tajemník). Pokud je koaliční shoda, tak seznámíme se záměrem tří zaměstnanců úřadu. Pokud se nejedná o záležitost podléhající schválení zastupitelů, tak většinou to schválí starosta, který vykonává funkci rady (pokud není zvolena). Všechny zastupitele v dostatečném předstihu seznámíme s jednotlivými body, které jdou do zastupitelstva. Na poradě před zastupitelstvem jsou i informování o rozhodnutí starosty-rady“.*¹³⁴

4.3.4 Finanční prostředky

V rámci rozpočtu a finančních prostředků na nové investice byli vybraní starostové dotázáni, zda jsou pro jejich městské části dostačující finanční zdroje poskytované hlavním městem Prahou a zda se jim daří vyjednávat další podporu z jednotlivých ministerstev či evropských fondů. Z velkých městských částí se starostové vyjádřili tak, že finančních prostředků není nikdy dost, ale jsou relativně spokojeni, neb jsou schopni realizovat

¹³² Rozhovor č. 6

¹³³ PROROK, Vladimír. *Tvorba rozhodování a analýza v politice*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4179-6.

¹³⁴ Rozhovor č. 6

i vlastní investiční akce. Například starosta městské části Praha 16 se vyjádřil, že: „*Před více jak 10 lety jsme udělali zásadní optimalizační kroky, které vedly k zefektivnění chodu celého úřadu (meziroční úspora 10 mil. Kč na provozu)*“.¹³⁵ Oproti tomu zástupci malých městských částí uvedli, že situace není jednoduchá. Zdroje od magistrátu hlavního města Prahy pokryjí pouze provoz úřadu, jinými slovy pro malé městské části finanční zdroje poskytnuté hlavním městem Prahou nejsou dostačující. Starosta městské části Praha Újezd zodpověděl následující: „*Finanční prostředky z MHMP tzv. dotační vztahy nám pokryjí chod úřadu a správu o svěřené nemovitosti. Dvakrát jsme čerpali z EU a není to jednoduché splnit všechny požadavky. V současné době nemáme podanou žádnou žádost na čerpání z EU*“.¹³⁶ Starosta městské části Praha Nebušice dále uvedl, že získávání finančních prostředků z ministerstev je velice složité.¹³⁷

Další otázka se týkala způsobu získávání finančních prostředků na nové projekty a investice či zda sjednávají úvěry a jakým způsobem kryjí rizika. Ze stran starostů velkých městských částí bylo zodpovězeno, že finanční prostředky získávají především formou účelových prostředků od hlavního města Prahy a s přijímáním úvěru zatím nemají zkušenosti. Starostové malých městských částí uvedli, že v případě investování do nových projektů je závislost na Magistrátu hlavního města Prahy největší. Mimo to se snaží získávat dotace, což ale označili také velice složitý proces, kdy dotační programy jsou mnohdy špatně vypisovány. Starostka městské části Praha Dolní Chabry stručně uvedla: „*Žádáme magistrát, EU, ministerstva – normální žádosti a vyhlášené výzvy. Máme směrnici o jednání s developery, kteří přispívají. Máme i malý úvěr s minimálním rizikem*“.¹³⁸

¹³⁵ Rozhovor č. 3

¹³⁶ Rozhovor č. 6

¹³⁷ Rozhovor č. 5

¹³⁸ Rozhovor č. 4

5 Výsledky

5.1 Shrnutí rozboru rozhovorů

Hlavní motivací pro kandidaturu v komunálních volbách představuje zejména nesouhlas s předešlým vedením městské části. Na tomto se shodují starostové jak velkých, tak malých městských částí. Nutno však podotknout, že v rámci malých městských částí se v některých případech i přes osobní motivovanost dostali starostové ke kandidatuře “náhodou“ skrze oslovení místním volebním uskupením na základě angažovanosti ve veřejných projektech. Všichni dotazovaní starostové kandidovali již vícekrát a mají zkušenosti přinejmenším jako zastupitelé či ve funkci místostarosty.

Ve své funkci je starosta uvolněný ve všech vybraných městských částech bez ohledu na velikost. Z hlediska uvolnění či neuvolnění z funkce se liší velké a malé městské části v tom, že ve velkých městských částech bývají uvolnění i všichni místostarostové a několik dalších zastupitelů, kdežto v malých městských částech je uvolněn krom starosty například pouze místostarosta či jeden nebo dva další zastupitelé. Existuje i situace, kdy starosta je jediným uvolněným ve funkci z celého zastupitelstva. S tímto souvisí i množství gescí, které mají jednotliví starostové na starost. Kdy v případě malých městských částí starosta zajišťuje mnoho agend sám a v rámci velkých městských částí jsou agendy lépe rozloženy mezi více zastupitelů.

Zaplnit kandidátní listinu bývá v případě malých městských částí problém, neboť se potýkají s nedostatečným zájmem kandidátů a přesvědčit potenciální kandidáty není vždy jednoduché. Oproti tomu velké městské části se s tímto problémem nepotýkají, naopak mají převis kandidátů. Kandidátní listinu pak sestavují velké městské části převážně na základě stranické příslušnosti, malé městské části dle dohody, odvedené práce a časových možností kandidátů.

Volební kampaň je v rámci velkých městských částí realizována rozsáhlým způsobem, včetně působení na sociálních sítích, pořádáním veřejných mítinků a točením volebních spotů. Na vytváření kampaně se podílí mnoho různých lidí. Naopak v malých městských částech představuje hlavního tvůrce kampaně starosta s malým týmem lidí a kampaň probíhá například roznášením letáků či skrze osobní setkávání se s občany.

Hlavním iniciátorem rozvojových projektů je starosta především v malých městských částech, zatímco v rámci velkých městských částí je tato činnost ve větší míře kolektivního

typu. Primární rozvojovou prioritou, na které se shodují jak starostové velkých městských částí, tak malých městských částí představuje zejména školství, respektive dostatečná kapacita školských zařízení. Za největší překážku rozvojových projektů označili starostové shodně proces stavebního řízení, a to bez rozdílu velikosti městské části. V rámci malých městských částí zde hraje roli ještě neexistence stavebního úřadu. Tento fakt představuje pro malé městské části výraznou bariéru v rámci rozvoje městské části.

Z hlediska výše finančních prostředků jsou starostové vybraných velkých městských částí relativně spokojeni, v případě malých městských částí jsou finanční prostředky dostačující pouze na chod obce. Dále musí malé městské části získávat dotace například z EU či Magistrátu hlavního města Prahy, tento proces získávání dotací však označili za velice složitý.

5.2 Výzkumné otázky

Na začátku bylo stanoveno několik výzkumných otázek, které napomohli více porozumět vybranému tématu a najít tak zobecňující tvrzení. Ačkoli je třeba poznamenat, že výzkumný vzorek o velikosti 6 obcí není velký, přesto jsou vykazovány jisté charakteristické shody, jež nelze opomenout.

Otázka č. 1

Jak často bývá starosta iniciátorem rozvoje městské části a s jakými prioritami, zejména s přihlédnutím na velikost městské části?

Pro Českou republiku je typický předpoklad, že nejvíce podnětů přichází ze stran zastupitelů obcí a městských částí. Rozvoj městské části je společné téma pro všechny dotazované, ale každý pohlíží na otázku rozvoje odlišným způsobem, s jinými prioritami.

Dotazovaní se shodovali na tom, že rozvoj městské části je v kompetenci zastupitelstva dané městské části. V případě malých městských částí starostové odpovídali shodně v tom, že hlavním iniciátorem rozvoje městské části je starosta městské části. V rámci velkých městských částí se naopak starostové shodovali v tom, že iniciativa přichází z více stran. Shodně odpovídali starostové velkých i malých městských částí v tom, že hlavní rozvojové priority tvoří zajištění dostatečné kapacity školských zařízení, občanská vybavenost a modernizace infrastruktury. (Strategický rozvoj obce by měl být v korespondenci se schváleným a platným strategickým rozvojovým plánem dané městské

části. Žádná z vybraných městských částí nemá momentálně k dispozici aktualizovaný komplexní strategický dokument. Starostové a zastupitelé se tedy orientují spíše na určité projekty, na kterých momentálně pracují. Například městská část Praha 16 se momentálně předně orientuje na Místní akční plán vzdělávání¹³⁹ zaměřený na klíčová témata vzdělávání žáků do patnácti let. V souvislosti s relativně krátkým volebním obdobím (4 roky) je nezbytné mít vypracovaný strategický plán rozvoje městské části, a to ve více celistvé podobě, který bude zároveň v souladu s aktuální dotační politikou, finančními a dalšími možnostmi městské části. Dlouhodobý strategický plán se pak stává vodítkem pro rozvoj obce i v dalších volebních obdobích).

Na základě těchto zjištění lze tvrdit, že hlavním iniciátorem rozvoje je starosta v malé městské části a hlavními rozvojovými prioritami je školství bez ohledu na velikost městské části.

Otázka č. 2

Je rozvoj městské části převažující motivací pro kandidaturu na funkci starosty v komunálních volbách na území Hlavního města Prahy (v rozlišení velkých a malých městských částí)?

Téma motivace vstupu do politiky a kandidovat do funkce starosty může značně ovlivnit pozdější chod městské části a její obyvatele. Motiv kandidatury dotazovaných se lišil, ale dá se říci, že hlavními motivy byla stagnace předchozího vedení či značný nesouhlas s předchozím vedením městské části, patriotismus a také situace, kdy se starostové dostali do funkce na popud svého okolí. V rámci malých městských částí převažovala kandidatura na základě oslovení kandidátů místními volebními uskupeními. Například situace starostky městské části Dolní Chabry: *„angažovala jsem se z vlastního zájmu ve veřejných projektech jako soukromá osoba a před volbami 2010 mě oslovily 4 z 5 místních volebních uskupení s nabídkou na kandidátku, na předních pozicích. Byť jsem to neplánovala, byl to v podstatě logický vývojevý posun“*.¹⁴⁰ Její kandidatura byla neplánovaná, ale přitom ve své funkci starostky je velice iniciativní a mnoho práce

¹³⁹ Místní akční plán vzdělávání (MAP) je dvouletý projekt zaměřený na klíčová témata vzdělávání, a to kvalitního společného vzdělávání žáků do 15 let. V rámci partnerství tohoto projektu, je vytvořena platforma spolupráce všech aktérů, kteří se angažují v oblasti formálního či neformálního vzdělávání ve správním obvodu Praha 16.

¹⁴⁰ Rozhovor č. 4

zastává sama. Starosta městské části Praha 16 je naopak tím, kdo kandidoval do funkce přímo s úmyslem a ze své vlastní iniciativy: „*hlavní motivací byl patriotismus k místu, kde žiji celý svůj dosavadní život, a kde žili moji rodiče a prarodiče*“.¹⁴¹ Vzhledem k úzkému vztahu k místu se snaží o fungující městskou část se spokojenými občany.

Shrnutím získaných informací je zřejmé, že hlavním motivem kandidatury v komunálních volbách v případě malých městských částí je především popud místních volebních sdružení, ve velkých městských částech naopak osobní impulzy. V obou případech ale se snahou o rozvoj obce. (O tom, jak dalece je rozvoj v jednotlivých městských částech kvalitní a dynamický se lze pouze domnívat).

Otázka č. 3

Je zastupitelstvo městské části složeno z rozličné skupiny osob, jejichž prostřednictvím je umožněna komunikace s občany dané městské části a jak se toto složení liší z hlediska velké a malé městské části?

Zastupitelstva městských částí, v nichž byl proveden výzkum, jsou sestavena rozličným způsobem, skládají se tedy od učitelů, ekonomů, lékařů, právníků, podnikatelů a architektů, po hasiče, policisty a herce, včetně věkové rozmanitosti od výrazně mladých lidí po aktivní seniory. Tímto pestrým složením nejen z hlediska povolání, ale také věkové hranice, je zajišťována větší dostupnost rozsáhlejší škále sociálních vrstev obyvatel městských částí.

Otázka č. 4

Má stranická příslušnost vliv na získávání finančních zdrojů z rozpočtu hlavního města Prahy, i s ohledem na velikost městské části?

Z provedeného výzkumu vyplynulo, že stranickou příslušnost lze považovat za zásadní v souvislosti získávání finančních zdrojů od hlavního města Prahy. S přihlédnutím k velikost městské části z toho důvodu, že malé městské části nemívají takové vazby na Magistrát hlavního města Prahy v porovnání s velkými městskými částmi. Už jen z toho důvodu, že v malých městských částech převažují často právě nestraníci

¹⁴¹ Rozhovor č. 3

nebo členové malých či lokálních stran, které v rámci hlavního města Prahy nefigurují. Slovy starosty městské části Praha Nebušice: „*je to dobré, když vaše strana je součástí koalice na MHMP. V opačném případě je to složitější*“.¹⁴² Toto tvrzení doplňuje vyjádření starostky městské části Dolní Chabry, jakožto nestraníka: „*určitě je to vhodné, nicméně já v té pozici nejsem*“.¹⁴³ Obě předešlá vyjádření pochází od starostů malých městských částí.

Otázka č. 5

Jaké jsou nejčastější překážky při rozhodování a prosazování záměrů městských částí v souvislosti s velikostí městské části?

Každý starosta musí v rámci výkonu své funkce překonávat jisté překážky a setkávat se s bariérami znesnadňujícími jeho práci. Nejběžnějšími překážkami se na základě uskutečněného výzkumu zdají být investiční prostředky, změny územních plánů a složitost stavebních řízení s možností odvolání široké veřejnosti včetně komplikovaných podmínek výběrových řízení, kde bývá hlavním kritériem nabízená cena. Malé městské části mají větší bariéry než velké městské části. Důvodem je omezenější množství pravomocí, nižší rozpočet a neexistence stavebního odboru, tedy veškeré stavební záležitosti musejí být uskutečněny skrze stavební odbor velké městské části, ke které malá městská část přísluší.

Otázka č. 6

Liší se politika ve velkých a malých městských částech z hlediska stranictví?

Ve velkých městských částech bývá velká část zastupitelů členy politických stran, zejména známých/velkých politických stran figurujících zároveň na Magistrátu hlavního města Prahy. Členů zastupitelstva bývá zpravidla více než v malých městských částech a politické strany mezi sebou více soupeří. V rámci malých městských částí se stranickosti nedává příliš velký důraz, zejména z důvodu, že v malých městských částech figurují mnohdy nestraníci a politické strany zde mají zastoupení jen velmi malým počtem členů. Dá se říci, že v rámci velkých městských částí se situace podobá více celopražské/celostátní politice.

¹⁴² Rozhovor č. 5

¹⁴³ Rozhovor č. 4

5.3 Typologie starostů zvolených městských částí

Význam role starosty je do určité míry dán charakterem osobnosti (viz. 3.4.3 Typologie vůdcovských stylů). Data, jež byla získána prostřednictvím rozhovorů se starosty jednotlivých vybraných městských částí poskytují informace, které byly následně využity pro rámcové posouzení stylů jejich leadershipu.

Starostka městské části Praha Dolní Chabry je na základě získaných dat vnímána Facilitátorem konsensu s prvky Vizionáře. Ve funkci starostky je z dotazovaných téměř nejkratší dobu a její přístup umožňuje, resp. podporuje participaci občanů na dění v městské části. Nejspíše i proto, že sama působí v místních spolcích a do funkce se dostala právě díky aktivnímu přístupu k veřejnému dění v městské části a mimo funkce starostky také doučuje místní děti matematiku. Zároveň ale orientace jejího stylu leadershipu není prozatím zcela jasná.

Jako Vizionáře lze označit starostu městské části Praha Nebušice a Praha Újezd a starostku Prahy 5, a to na základě viditelné snahy o kooperaci s občany a zastupiteli, současně také snahou o nezbytné strategické plánování.

Starostu městské části Praha 16 lze klasifikovat jako kombinaci kategorie City boss a Vizionář. Důvodem je snaha o kooperativní jednání s občany a zastupiteli městské části, orientace na dlouhodobé strategické plány a cíle, se znaky direktivního či autoritativního přístupu, tedy víra v jedinečnost a pravost svých názorů.

Představitelem Protektora je starosta městské části Prahy 1. Do funkce starosty je po delší době znovuzvolen. Zatím se nemohla projevit změna plnění dlouhodobých strategických plánů nebo kooperací s občany městské části. I přes vyslovení se, že usiluje o změnu politické kultury, zanechává prozatím spíše stávající stav běhu městské části.

6 Závěr

Hlavní město Praha má specifické postavení v tom, že je krajem i obcí zároveň a jeho městské části tvoří určitý systém subobcí, jejichž vzájemný vztah je upravován zákonem o hlavním městě Praze a současně Statutem hlavního města Prahy.

Provedené analýzy a dotazování se dotýkají hlavního stanoveného cíle, tedy postavení starostů městských částí na území hlavního města Prahy s rozdílem velké a malé městské části.

Na základě uskutečněných rozhovorů lze konstatovat, že starostové zkoumaného vzorku městských částí tvoří zcela nepostradatelnou součást místní samosprávy i přes to, že výklad a způsob rozvoje městské části se u jednotlivých starostů liší. Značná míra zodpovědnosti je skutečnost, zda je starosta ve své funkci uvolněn či nikoli. Stejně tak členové zastupitelstva. Městské části, které byly zkoumány, mají shodné specifikum v tom, že funkce starosty je vždy uvolněna. Otázkou uvolnění či neuvolnění starosty je pochopitelně závislost na finančních možnostech městské části, jež závisí na rozpočtu hlavního města Prahy.

Výsledky získané během dotazování jednotlivých starostů městských částí hlavního města Prahy jsou cenným zdrojem pro případné formulování možných opatření, která mohou podpořit pozici starosty městské části v jeho funkci.

Bylo by vhodné více se soustředit na strategické vedení rozvoje městské části, které by mělo vycházet z potřeb daného území a vyvarovat se tak neprosperujícího přístupu status quo. Dále zvýšit participaci občanů městských částí na chodu samosprávy, čímž lze posílit důvěru v plánované investice.

V případě malých městských částí by bylo vhodné více motivovat obyvatele jednotlivých městských částí k zapojení se do místní politiky. Současně úřadům městských částí rozšířit kompetence a zároveň umožnit existenci stavebního úřadu, který by tak usnadňoval změny v územním plánování a celkový rozvoj městské části.

U velkých městských částí by bylo věcné se zaměřit, podobně jako u malých městských částí, zejména na procesy spojené se stavebním řízením, které shledali dotazování starostové velkých městských částí jako největší překážku týkající se rozvoje jejich městských částí. Konkrétně pak na zjednodušení a zkrácení doby trvání těchto procesů.

7 Seznam použitých zdrojů

Knižní publikace:

- BALÍK, Stanislav, 2005. Metodologie výzkumu komunální politiky. Brno: ISPO-CDK. ISBN 80-7325-074-8
- BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-2908-4.
- BLAŽEK, Bohuslav. *Venkov, města, média*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1998. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-85850-59-1.
- BUBENÍČEK, Václav. *Obce jako aktéři politického procesu: komunitní studie regionálních politických systémů a problematika metodiky jejich zpracování*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2005. ISBN 80-213-1326-9.
- CABADA, Ladislav. *Koalice a koaliční vztahy České republiky v evropském kontextu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006. ISBN 80-7380-004-7.
- ČMEJREK, Jaroslav. *Obce a regiony*. Praha: Alfa Nakladatelství, 2008. Politologie (Alfa Nakladatelství). ISBN 978-80-87197-00-4.
- ČMEJREK, Jaroslav, KOPŘIVA, Radek. *Základy veřejné správy*. 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2007. 124 s. ISBN 978-80-213-1626-3.
- ČMEJREK, Jaroslav, BUBENÍČEK Václav a ČOPÍK, Jan. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-3061-5.
- HEINELT, Hubert, HLEPAS, Nikolaos-K. (2006): *Typologies of Local Government Systems*. In BÄCK, Henry, Hubert HEINELT a Annick MAGNIER (eds.) *The European mayor: political leaders in the changing context of local democracy*. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften, 2006. ISBN 978-3-531-14574-7.
- KOPŘIVA, Radek, ČOPÍK, Jan, ČMEJREK, Jaroslav, 2017. *Mechanismus rozhodování o investičních záměrech a rozpočtech obce*. Sociológia č. 5. ISSN 0049-1225.
- KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava a Jitka PEKOVÁ. *Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-910-4.
- KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5.
- KOUDELKA, Zdeněk. *Zákon o obcích (obecní zřízení): komentář*. Praha: Linde, 2002. ISBN 80-7201-326-2.

- MOURITZEN, Poul Erik a James H. SVARA. *Leadership at the apex: politicians and administrators in Western local governments*. Pittsburgh: University of Pittsburgh Press, c2002. ISBN 978-0822957850.
- OLSON, Mancur Jr. *The Logic of Collective Action: Public Goods and the Theory of Groups*. Harvard University Press, 1965. ISBN 0-674-53751-3.
- OUTLÝ, Jan a Jan PROUZA. *Navrhování a výběr kandidátů: politické strany v ČR a ve střední Evropě*. 2., přeprac. a rozš. vyd. Olomouc: Civipolis, 2013. ISBN 978-80-905-5271-5.
- PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. Finance (Grada). ISBN 8024756080.
- PROVAZNÍKOVÁ, Romana a SEDLÁČKOVÁ, Olga. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2009. ISBN 8024727897.
- RINGLEROVÁ, Zuzana. (2009) Typologie komunálních systémů. In Jüptner, P., M. Polinec. (eds.) *Evropská lokální politika*. Praha: Institut politologických studií FSV UK.
- RYŠAVÝ, Dan a Pavel ŠARADÍN. *Zastupitelé českých měst a obcí v evropské perspektivě*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-042-1.
- ŽEHROVÁ, Jana a PFEIFEROVÁ, Daniela. *Finance municipalit*. Vyd. 2. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2010. ISBN 978-80-213-2024-6.

Internetové zdroje:

- BEZDĚKOVÁ, Hana. Statutární města z hlediska výkonu a kompetencí veřejné správy. Zlín, 2012. Bakalářská práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, fakulta managementu a ekonomiky, ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva. Dostupné z: https://web.archive.org/web/20160305100241/https://dspace.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/21689/bezd%C4%9Bkov%C3%A1_2012_bp.pdf
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, Městské části hlavního města Prahy. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xa/mesta_a_obce
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, Obyvatelstvo, Kraj. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xa/obyvatelstvo-xa>

- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, Školní statistická ročenka – 2008. Dostupné z:
<https://www.czso.cz/csu/czso/skolni-statisticka-rocenka-n-japv8r6suy>
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, Výsledky voleb v kraji. *Český statistický úřad*. Dostupné z:
https://www.czso.cz/csu/xa/vysledky_voleb_v_kraji
- EUROSTAT STATISTICS, GDP at regional level. Dostupné z:
https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Main_Page
- EUROSTAT STATISTICS, Statistika dle Eurostatu v roce 2011. Dostupné z:
https://web.archive.org/web/20140307224543/http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_PUBLIC/1-27022014-AP/EN/1-27022014-AP-EN.PDF
- FOSSATI, Amedeo a Giorgio PANELLA. *Fiscal federalism in the European Union*. New York: Routledge, 1999 [online]. [cit. 2020-03-04] Dostupné z:
https://books.google.com/books?id=phqEAgAAQBAJ&dq=fossati+a+panella+1999&hl=cs&source=gbs_navlinks_s
- INFORMAČNÍ SERVER MĚSTSKÉ ČÁSTI PRAHA 16, O Radotínu. Dostupné z:
<https://www.mcpraha16.cz/O-Radotinu>
- INSTITUT POLITICKÉHO MARKETINU, Preferenční hlasování. Dostupné z:
<http://politickymarketing.com/glossary/preferencni-hlasovani>
- KOVÁŘOVÁ, Eva. Dějiny správy v Praze ve 20. století. Brno, 2017. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta, Katedra dějin státu a práva. Dostupné z:
https://is.muni.cz/th/rlnmz/Dejiny_spravy_hlmP_EK.pdf
- METROPOLE VŠECH, Magistrát hl. m. Prahy. Dostupné z:
<https://metropolevsech.eu/cs/urady-v-praze/magistrat-hl-m-prahy/>
- MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 5, Historie MČ Praha 5. Dostupné z:
<https://www.praha5.cz/historie/>
- MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA DOLNÍ CHABRY, Historie Dolních Chaber. Dostupné z:
https://web.archive.org/web/20090803000354/http://www.dchabry.cz/h_osidleni.php?id_p=19
- MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA DOLNÍ CHABRY, Kalendář akcí. Dostupné z:
<https://www.dchabry.cz/kalendar-akci>
- MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA NEBUŠICE, O městské části. Dostupné z:
<https://www.prahanebusice.cz/mestska-cast/historie/>

- MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA NEBUŠICE, Současnost. Dostupné z: <https://www.prahanebusice.cz/mestska-cast/historie/>
- MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA-ÚJEZD, Základní údaje. Dostupné z: <https://www.praha-ujezd.cz/mestska-cast/zakladni-udaje/>
- MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, Státní správa. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/verejna-sprava.aspx>
- MÍSTA U NÁS, Dolní Chabry – Místa u nás. Dostupné z: <http://mista.unas.cz/index.php?clanek=27>
- MÍSTOPISNÝ PRŮDOVCE PO ČESKÉ REPUBLICE, Počet obyvatel Praha-Dolní Chabry. Dostupné z: <https://www.mistopisy.cz/pruvodce/obec/5559/praha-dolni-chabry/pocet-obyvatel/>
- NEJVYŠŠÍ SPRÁVNÍ SOUD, *Soudní výkon*. Dostupné z: http://www.nssoud.cz/files/SOUDNI_VYKON/2011/0009_3Ao__1100219A_prevedeno.pdf
- NOVÁKOVÁ, Irena. Proces tvorby rozpočtu hl. m. Prahy. Praha, 2009. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, Katedra práva a finanční vědy. [online]. [cit. 2020-03-02] Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/69447/>
- PORTÁL HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY, Finance. Dostupné z: http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/finance/index.html
- PORTÁL HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY, Návrhy rozpočtu vlastního hl. m. Prahy, finančních vztahů k městským částem hl. m. Prahy a střednědobého výhledu rozpočtu vlastního hl. m. Prahy. Dostupné z: http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/finance/rozpocet/rozpocet_na_rok_2014/index.html
- PORTÁL HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY, Organizační řád magistrátu hl. m. Prahy. Dostupné z: http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/magistrat/zakladni_informace/zmeny_organizacni_struktury/index.html
- PORTÁL HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY Rozpočet a jeho plnění. Dostupné z: http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/finance/rozpocet/index.html
- PORTÁL HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY, Vyhláška 55/2000. Dostupné z: http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/vyhlasky_a_narizeni/vyhledavani_v_pravnich_predpisech/rok_2000-vyhlaska_cislo_55_ze_dne_21_12_2000.html

PORTÁL HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY, Zákon o hlavním městě Praze. Dostupné z: http://www.praha.eu/public/a6/b3/d4/1828312_468763_Zakon_o_hl.meste_Praze.pdf

PSP.CZ, Ústavní zákon o vytvoření vyšších územních samosprávných celků – č.347/1997 Sb. Dostupné z: <https://www.psp.cz/docs/laws/1997/347.html>

PSP.CZ, Zákon o obcích – č. 128/2000 Sb. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=128&r=2000>

ÚŘAD MĚSTSKÉ ČÁSTI PRAHA 1, O městské části Praha 1. Dostupné z: <https://www.praha1.cz/mestska-cast/o-mestske-casti/>

ÚŘAD MĚSTSKÉ ČÁSTI PRAHA 1, Seznam členů zastupitelstva Praha 1. Dostupné z: <https://www.praha1.cz/politicka-reprezentace/zastupitelstvo/seznam-clenu-zastupitelstva/>

ZÁKON PRO LIDI, Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-131>

ZÁKON PRO LIDI, Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

ZÁKON PRO LIDI, Zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-424>

Seznam použitých rozhovorů:

Rozhovor č. 1 se starostou městské části Praha 1 ze dne 2. 3. 2020

Rozhovor č. 2 se starostkou městské části Praha 5 ze dne 15. 3. 2020

Rozhovor č. 3 se starostou městské části Praha 16 ze dne 13. 3. 2020

Rozhovor č. 4 se starostkou městské části Praha Dolní Chabry ze dne 4. 3. 2020

Rozhovor č. 5 se starostou městské části Praha Nebušice ze dne 6. 3. 2020

Rozhovor č. 6 se starostou městské části Praha Újezd ze dne 9. 3. 2020

8 Přílohy

8.1 Struktura otázek při rozhovorech se starosty městských částí

1. Co činilo ve Vašem případě hlavní motivaci ke kandidatuře v komunálních volbách?
2. Kandidoval/a jste již vícekrát? Kolikrát během Vaší kariéry jste byl zvolen starostou nebo zastupitelem? Máte zkušenost i v roli opozičního zastupitele?
3. V jaké profesi jste před svým zvolením pracoval/a, popřípadě na jaké pozici?
4. Jakou agendu máte na starosti a jak probíhá Váš běžný týden? V průměru, kolik hodin týdně vám zabírá vykonávání funkce starosty?
5. Co považujete za největší úskalí funkce starosty/ky? Jak často se osobně setkáváte s občany vaší městské části? Byl jste členem/funkcionářem nějakého místního spolku (hasiči, zahrádkáři, apod...) ve vaší městské části již před kandidaturou?
6. Vnímáte nějakým způsobem, jak na Vás pohlízejí občané Vaší městské části?
7. Během svého působení ve funkci starosty/ky, zaregistroval/a jste někdy nepříznivé reakce na Vaši osobu nebo výkon Vaší funkce, ze stran občanů?
8. Zvažoval/a jste někdy během výkonu své funkce o odchodu z funkce starosty/ky?
9. Zabýváte se v rámci své funkce i tzv. sousedskými spory? V případě, že ano, jak často? Jakým způsobem je vnímáte a jakou roli v těchto sporech podle Vás představuje starosta/ka městské části?
10. Vyvíjíte aktivitu jako iniciátor společenského či kulturního dění ve Vaší městské části?
11. Jste členem politické strany nebo například místního sdružení/hnutí?
12. Jakým způsobem sestavujete kandidátní listinu pro komunální volby do vaší městské části a na základě čeho jste určovali pořadí? (Jaký vliv na pořadí měla stranická příslušnost kandidátů?)
13. Jaký byl zájem kandidátů během voleb v roce 2018? Bylo pro vás náročné naplnit kandidátní listinu?
14. Měli jste připravenou nějakou povolební strategii a kritéria pro vyjednávání s koaličními partnery? Jaký vliv na obsazení funkce starosty, místostarosty a radních měla stranická příslušnost? Případně co jiného na to mělo vliv?

15. Jakým způsobem jste vedli předvolební kampaň? Jak jste postupovali při utváření volebního programu? Kolik lidí z kandidátní listiny se na formulaci programu podílelo?
16. Jak často se schází zastupitelstvo? Zřizuje vaše městská část orgán rady? Jaké zřizujete komise, výbory či ostatní orgány? V jakém poměru stanovujete zastoupení ve výborech a komisích? (Např. poměr koalice x opozice).
17. Plánujete další politickou kariéru? Do jaké míry je v politické kariéře (magistrát/parlament/senát/orgány EU) důležitá předchozí funkce starosty městské části?
18. Do jaké míry je podle vás stranická příslušnost starosty výhodou při vyjednávání s hlavním městem Prahou ohledně dalších finančních zdrojů?
19. Jaké má vaše městská část rozvojové priority? (Například školství, ovzduší, doprava, nová výstavba, kultura, komunitní život, atd...) Zároveň jak se vyrovnáváte s povinnostmi a přenesenou působností ze strany státu a jejich financováním? (Např. OP, ŘP, cestovní doklady a výkon státní správy).
20. Kdo nebo popřípadě jaký orgán je iniciátorem rozvoje ve vaší městské části, tedy kdo přichází s nápady na nové projekty či investice? Určující je autorita starosty nebo stranické hledisko? (Používáte při hledání námětů i participativní rozpočet?)
21. Potýkáte se někdy s konflikty či odlišnými názory v rámci podstatných otázek týkajících se rozvoje vaší městské části? Pokud ano, jakým způsobem postupujete v této situaci?
22. Jak probíhá rozhodování ve vaší městské části? Máte nějaké pracovní porady zastupitelstva před veřejnými zasedáními? Připravují se zastupitelé dohromady nebo odděleně (koalice, opozice, jednotlivé kluby)?
23. Jakým způsobem získáváte finanční prostředky na nové projekty a investice? Jak postupujete při sjednávání úvěru jako městská část a jakými nástroji kryjete rizika? (Schválení magistrátem, zástava obecního majetku, apod...)
24. Krom vlastního rozpočtu jsou pro vás dostačující finanční zdroje poskytnuté hlavním městem Prahou? Daří se vám vyjednat další podporu z jednotlivých ministerstev či evropských fondů?

25. Jaké největší překážky či bariéry musíte jako starosta překonávat při prosazování rozvojových projektů? Jaké jsou vaše zkušenosti s orgány státní správy? (Stavební úřad, památkáři, živ. prostředí, atd...)
26. Které zkušenosti s řízením městské části jsou podle Vás nejcennější pro další kariéru v tzv. velké politice?
27. Co nejvíce Vám chybí pro úspěšné a efektivní vykonávání funkce starosty a řízení městské části?
28. Jak se Vám daří oddělovat soukromý život od veřejného? Je pro Vás náročné udržovat tyto hranice?
29. Je podle Vás role starosty jakýmsi posláním?
30. Jaký je Váš věk?
31. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání a v jakém oboru?
32. Jak dlouho jste ve funkci starosty/ky? Pokud nejste pro tuto pozici uvolněn/a, jakou profesi zároveň vykonáváte?
33. Souhlasíte s uvedením poskytnutých odpovědí v mé diplomové práci?
34. Souhlasíte s uvedením Vašeho jména v této diplomové práci? (Není podmínkou).

8.2 Tabulky doplňující složení zastupitelstev jednotlivých městských částí

8.2.1 Tabulka složení zastupitelstva městské části Praha 1

Tabulka 10 - Složení zastupitelstva městské části Praha 1 pro volební období 2018-2022

Pořadí	Jméno	Funkce	Uvolněný/ neuvolněný	Způsob kandidatury	Politická příslušnost
1.	Ing. Petr Hejma	starosta	uvolněný	My co tady žijeme	STAN
2.	Mgr. Eva Špačková	místostarostka	uvolněný	ODS	ODS
3.	Petr Burgr	1.místostarosta	uvolněný	My co tady žijeme	KDU-ČSL
4.	Mgr. David Bodeček	člen	uvolněný	Česká pirátská strana	Bez politické příslušnosti
5.	Mgr. Vladan Brož	člen	neuvolněný	Praha 1 sobě	Bez politické příslušnosti
6.	Richard Bureš	člen	uvolněný	ODS	ODS
7.	Ing. Michal Caban	člen	neuvolněný	Iniciativa občanů	My co tady žijeme

8.	Mgr. Pavel Čížinský	člen	neuvolněný	Praha 1 sobě	Bez politické příslušnosti
9.	Ing. Karel Grabein Procházka	člen	uvolněný	ANO 2011	ANO 2011
10.	Ing. Tomáš Heres	člen	uvolněný	ODS	ODS
11.	Martin Kotas	člen	neuvolněný	Nezávislý za LES	Bez politické příslušnosti
12.	Mgr. Filip Kračman	člen	uvolněný	TOP 09	TOP 09
13.	Mgr. Petr Kučera	člen	neuvolněný	Strana Zelených	Zelená Pro Jedničku
14.	Vladimír Mařík	člen	neuvolněný	ODS	ODS
15.	Jitka Nazarská	člen	neuvolněný	Česká pirátská strana	Bez politické příslušnosti
16.	Mgr. Pavel Nazarský	člen	neuvolněný	Česká pirátská strana	Bez politické příslušnosti
17.	Mgr. Amálie Počarovská	člen	neuvolněný	Praha 1 sobě	Bez politické příslušnosti
18.	Mgr. Petr Scholz	člen	neuvolněný	ODS	ODS
19.	Bronislava Sitár Baboráková Dis.	člen	uvolněný	ANO 2011	ANO 2011
20.	David Skála	člen	neuvolněný	Praha 1 sobě	Bez politické příslušnosti
21.	Bc. Martin Špaček	člen	neuvolněný	Praha 1 sobě	Bez politické příslušnosti
22.	Valerie Clare Talacková MA	člen	neuvolněný	Praha 1 sobě	Bez politické příslušnosti
24.	Mgr. Karel Ulm	člen	neuvolněný	TOP 09	TOP 09
25.	Ing. Arch. Tomáš Vích	člen	neuvolněný	Česká pirátská strana	Bez politické příslušnosti
26.	Mudr. Jan Votoček	člen	uvolněný	TOP 09	TOP 09

Zdroj: Oficiální stránky městské části Praha 1, Zpracování: vlastní

8.2.2 Tabulka složení zastupitelstva městské části Praha 5

Tabulka 11 - Složení zastupitelstva městské části Praha 5 pro volební období 2018-2022

Pořadí	Jméno	Funkce	Politická příslušnost	Forma kandidatury
1.	Mgr. Renáta Zajíčková	starostka	ODS	ODS
2.	Ing. Lubomír Brož	místostarosta	ANO 2011	ANO 2011

3.	Bc. Lukáš Herold	místostarosta	ODS	ODS
4.	JUDr. Tomáš Homola	místostarosta	STAN	STAN
5.	Mgr. Naděžda Priečinská	místostarostka	TOP 09	TOP 09
6.	Ing. Tomáš Adamják	člen	ANO 2011	ANO 2011
7.	JUDr. Ing. Marie Aschenbrennerová	člen	STAN	STAN
8.	Karel Bauer	člen	Česká pirátská strana	Piráti a SNOP 5
9.	MUDr. Michal Bednář	člen	ODS	ODS
10.	Ing. Petr Bervid, MBA	člen	SNOP 5 a nezávislí	Piráti a SNOP 5
11.	JUDr. Jakub Blažek	člen	ODS	ODS
12.	Vladan Brenčič	člen	ODS	ODS
13.	Viktor Čahoj	člen	TOP 09	TOP 09
14.	Ing. Josef Cuhra	člen	KDU-ČSL	KDU-ČSL a nezávislí
15.	Bc. Martin Damašek, M.A.	člen	TOP 09	TOP 09
16.	Mgr. Zdeněk Doležal	člen	ODS	ODS
17.	MgA. David Dušek	člen	STAN	STAN
18.	Josef Endal	člen	ANO 2011	ANO 2011
19.	Mgr. Martin Frélich	člen	ODS	ODS
20.	Mgr. František Gemperle, PhD.	člen	STAN	STAN
21.	Ing. Arch. Zuzana Hamanová	člen	STAN	STAN
22.	Jan Hřebejk	člen	STAN	STAN
23.	Ing. Jan Kavalírek	člen	TOP 09	
24.	Jiří Krátký	člen	Česká pirátská strana	Piráti a SNOP 5
25.	Petr Křičenský	člen	Česká pirátská strana	Piráti a SNOP 5
26.	Ing. Milan Kryl	člen	Česká pirátská strana	Piráti a SNOP 5
27.	JUDr. Petr Lachnit	člen	ANO 2011	ANO 2011
28.	Ing. Zdeněk Laciga	člen	SNOP 5 a nezávislí	Piráti a SNOP 5
29.	RNDr. Daniel Mazur, Ph.D.	člen	Česká pirátská strana	Piráti a SNOP 5
30.	Ing. Tomáš Mysliveček	člen	ANO 2011	ANO 2011
31.	Linda Neubergová	člen	Česká pirátská strana	Piráti a SNOP 5
32.	RNDr. Radomír Palovský, CSc.	člen	TOP 09	TOP 09
33.	Ing. Jan Panenka	člen	ODS	ODS
34.	Kateřina Poláková	člen	ODS	ODS
35.	Ing. Štěpán Rattay	člen	Česká pirátská	Piráti a SNOP 5

			strana	
36.	Ing. Pavel Richter	člen	TOP 09	TOP 09
37.	MgA. Adam Rut	člen	Česká pirátská strana	Piráti a SNOP 5
38.	Bc. Martin Slabý	člen	ANO 2011	ANO 2011
39.	Mgr. Vít Šolle	člen	KDU-ČSL	KDU-ČSL a nezávislí
40.	Ing. Jarmila Svobodová	člen	TOP 09	TOP 09
41.	Bc. Jan Trojánek	člen	ANO 2011	ANO 2011
42.	PhDr. Marie Ulrichová-Hakenová	člen	KDU-ČSL	KDU-ČSL a nezávislí
43.	Ing. Jiří Vejmelka	člen	SNOP 5 a nezávislí	Piráti a SNOP 5

Zdroj: Oficiální stránky městské části Praha 5, Zpracování: vlastní

8.2.3 Tabulka složení zastupitelstva městské části Praha 16

Tabulka 12 - Složení zastupitelstva městské části Praha 16 pro volební období 2018-2022

Pořadí	Jméno	Funkce	Způsob kandidatury	Politická příslušnost
1.	Mgr. Karel Hanzlík	starosta	ODS	ODS
2.	Mgr. Miroslav Knotek	1.místostarosta	ODS	ODS
3.	Ing. Milan Bouzek	2.místostarosta	ODS	ODS
4.	Bc. Simona baráková	člen	ODS	Bez politické příslušnosti
5.	Ing. Jan Farník	člen	ODS	ODS
6.	Ing. Irena Farníková	člen	ODS	ODS
7.	Jan Fleischner	člen	ODS	ODS
8.	Ing. Vojtěch Harok	člen	ODS	ODS
9.	Ing. MBA Krištof Viktor	člen	ODS	ODS
10.	Mgr. Jakub Mareš	člen	ODS	Bez politické příslušnosti
11.	Bc. Mgr. Kateřina Poludová, Dis.	člen	ODS	Bez politické příslušnosti
12.	Jan Matěj Rak	člen	Společně pro Radotín-TOP 09, KDU-ČSL, a SZ	TOP 09
13.	Mgr. Luděk Sedlák	člen	Společně pro Radotín-TOP 09, KDU-ČSL, a SZ	Bez politické příslušnosti
14.	Ing. Petr Šiška	člen	ODS	ODS
15.	Ing. Martin Zelený, Ph.D.	člen	Česká pirátská strana	Bez politické příslušnosti

Zdroj: Oficiální stránky městské části Praha 16, Zpracování: vlastní

8.2.4 Tabulka složení zastupitelstva městské části Praha Dolní Chabry

Tabulka 13 - Složení zastupitelstva městské části Praha Dolní Chabry pro volební období 2018-2022

Pořadí	Jméno	Funkce	Politická příslušnost
1.	Ing. Barbora Floriánová	starosta	ODS
2.	Jan Vokurka	1.místostarosta	Volba pro Chabry
3.	JUDr. Milan Golas	2.místostarosta	ODS
4.	Ing. Miloslav Pexa	člen	ODS
5.	Miroslav Malina	člen	Volba pro Chabry
6.	JUDr. Petr Malý	člen	Volba pro Chabry
7.	Mgr. Hana Kunešová	člen	Volba pro Chabry
8.	Martin Knížek	člen	Volba pro Chabry
9.	Mgr. Kateřina Šilhová Šafránková	člen	184 00.cz – Za lepší Chabry
10.	Ing. Petr Kasa	člen	184 00.cz – Za lepší Chabry
11.	Ing. Alena Hájičková	člen	184 00.cz – Za lepší Chabry
12.	Stanislav Vyšín	člen	184 00.cz – Za lepší Chabry
13.	Hana Francová	člen	184 00.cz – Za lepší Chabry
14.	Mgr. Ing. Martina Šušáková	člen	184 00.cz – Za lepší Chabry
15.	Ing. Josef Doležal	člen	184 00.cz – Za lepší Chabry
16.	Mgr. Hana Kunešová	člen	Volba pro Chabry

Zdroj: Oficiální stránky městské části Praha Dolní Chabry, Zpracování: vlastní

8.2.5 Tabulka složení zastupitelstva městské části Praha Nebušice

Tabulka 14 - Složení zastupitelstva městské části Praha Nebušice pro volební období 2018-2022

Pořadí	Jméno	Funkce	Způsob kandidatury	Politická příslušnost
1.	Ing. Viktor Komárek	starosta	STAN	STAN
2.	Benka Miloslav	místostarosta	STAN	STAN
3.	Pancner Jiří	člen	STAN	STAN
4.	Buddeus Jan	člen	STAN	STAN
5.	Dvořáková Jana	člen	Nebušické sdružení nezávislých kandidátů	Bez politické příslušnosti
6.	Marko Jakub	člen	STAN	STAN
7.	Doc. Ing. Akad. Arch.	člen	Budoucnost	Budoucnost

	Mojžíš Jiří		Nebušic	Nebušic
8.	Mužiková Hana	člen	STAN	STAN
9.	Sekerová Hana	člen	STAN	STAN
10.	Stočesová Helena	člen	STAN	STAN
11.	Přerost Libor	člen	Nebušické sdružení nezávislých kandidátů	Bez politické příslušnosti

Zdroj: Oficiální stránky městské části Praha Nebušice, Zpracování: vlastní

8.2.6 Tabulka složení zastupitelstva městské části Praha Újezd

Tabulka 15 - Složení zastupitelstva městské části Praha Újezd pro volební období 2018-2022

Pořadí	Jméno	Funkce	Uvolněný/ neuvolněný	Způsob kandidatury	Politická příslušnost
1.	Václav Drahorád	starosta	uvolněný	Pro Prahu	Pro Prahu
2.	Jana Draštíková	1.místostarosta	uvolněná	Nezávislý pro Újezd a Kateřinky s podporou STAN a TOP 09	Bez politické příslušnosti
3.	Hana Petrová	2.místostarostka	uvolněná	Pro Prahu	Pro Prahu
4.	Ing. Zdeněk Hromádka	člen	neuvolněný	Nezávislý pro Újezd a Kateřinky s podporou STAN a TOP 09	Bez politické příslušnosti
5.	Ivan Křížek	člen	neuvolněný	Pro Prahu	Pro Prahu
6.	Jiří Pitřman	člen	neuvolněný	Nezávislý pro Újezd a Kateřinky s podporou STAN a TOP 09	Bez politické příslušnosti
7.	Ing. Filip Ranoš	člen	neuvolněný	Nezávislý pro Újezd a Kateřinky s podporou STAN a TOP 09	Bez politické příslušnosti
8.	Ing. Barbara Rozsypalová	člen	neuvolněný	Pro Prahu	Pro Prahu
9.	Mgr. Ilona Šimková	člen	neuvolněný	Nezávislý pro Újezd a Kateřinky s podporou STAN a TOP 09	Bez politické příslušnosti
10.	Jiří Vlach	člen	neuvolněný	Pro Prahu	Pro Prahu
11.	Dana Zdeňková	člen	neuvolněný	Pro Prahu	Pro Prahu

Zdroj: Oficiální stránky městské části Praha Nebušice, Zpracování: vlastní